

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams „ 2.00
pusmečiui „ 1.00

ADRISAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 13

Philadelphia, Pa. 5 Balandžio (April) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA”!

Kam mums reikalinga organizacija.

MINĖJOM syki «Kovoje», kad darbininkui tėra tik-tai du keliai: vienas – susiprast, apsišviest ir kovot už politiška bei ekonomišką laisvę; kitas kelias – tunot, rugt tamsybėje, duotis išnaudot, padėt išnau-dotojams kitus savo brolius alint ir kalt žmonijai aštresnius tolesnės vergijos pančius.

Darbininkas, atėjęs į metus, atsistoja gyvenime ant tų dviejų kelių dvišakumos. Katruo jam eit?

Jeigu jisai nuo prigimimo yra nenuorama, nemėgsta prispaudimų; jeigu jame žybsi laisvės troškimo kibirkštis, tai jis kelia koją ant sunkaus ir erškėčiuoto kovos kelio.

Jeigu jis nuo prigimimo sudribęs, viską sunkų ant šio svieto prijema kaip neišvengtiną kryželį; jeigu jis prispaudimus noriai velka su vilčia aname gyvenime gaut užmokes-ųjų, ten kur po myrio danguose, tai jis žingsniuoja per tamsu-mas, vargdamas, pasiduodamas vergijos bizunui, tarnauda-mas žmonijos slogintojams.

Du keliai. Kovos ir dvasiško užmirimo.

Ant kovos kelio matome burius susijungusių darbinin-kų. Čionai randame minias visokių tautų. Tai visasvietinis proletarijatas. Išstumti mašinų iš pabriku, netekę darbo, apylėšti nuo turtų, neturintieji menkiausios savasties, – jie mato kad aplinkui juos, iš visų pusių, siaučia baisi neteisy-bė; mato, kad kapitalistai: karaliai su savo tarnais, ponai, – nieko nederba, o plauko po aukso ir perteklių jures; mato, kad tas jures jie patįs, darbininkai, sutveria; mato, kad ant svieto pilna turtu, kuriuos jie patįs padaro; bet, mato, kad tuos turtus sunaudoja ne jie – darbinikai, bet kapitalistai, ku-rie darbui nė pirštu piršto nepajudina. Todėl jie, einantieji kovos keliu vargdieniai, kelia prieš tas neteisybes protestą, reikalauja teisingo surėdimo. Nieko daugiau nereikalauja, tiktai teisingo surėdimo. Tie jų reikalavimai nėra priešingi nė dorai, žmoniškumui, nė religijoms, nė dievui. Dėlto labai suprantama, kad ant kovos kelio randasi žmonės abiejų ly-čių, visokių tautų, visokių tikėjimų, visokių spalvų. Čion ra-si graikus, lotynus, vokiečius, žydus, anglus, prancuzus, len-

kus, lietuvius, armėnus, kynus, japonus, negrus. Jų visų vienodi reikalai – jie prispausti. Jų visu vienodi jieškiniai – kova už buvį, už laisvę. Pas juos viena mislis — kovot už geresnį buvį. Pas juos vienybė, harmonija. Čion tik vargdieniai, kapitalistų nerasi.

Ant dvasiškojo užmirimo kelio matosi visai priešingai. Czionai viešpatauja baisi anarkija. Czion žmonės neapsikenčia vieni kitų. Skiria juos tautiški, religiški ir padermių prietarai. Jie velka tą vežimą, jaučia kad jis sunkus, junta aštirus smugius nuo lekiančių iš vežimo ant jų nugaros botagų. Bet jie apjakime mano, kad toji sunkenybė ir kruvinieji ypai paeina ne nuo vežimo, bet nuo jų pačių. Jeigu čia tiktų, tai gaujas nesusipratusių darbininkų galima būtų prilygti prie užkinkytų maulų, kurie plakami spardosi viens kitą. Katalikas mano, kad už tai jam sunku, kad kiti ne katalikai. Netikys verčia kaltybę ant tikinčiųjų. Palengvėjimui vergijos airys norėtų, kad visi taptų airiais, anglas, kad visi pavirstų anglais, lietuvys, kad visi jimtų šnekėt lietuviškai.

Kas teisingai prisiziuri į gyvenimą, tas neužginčys, kad čia teisybė.

Du keliai. Vienas — darbininkų vienybės, kitas – liudno savęs kankinimosi.

Matėm, kad darbininkų vienybėje neužgaunama nė odos spalva, nė tautybė, ne religija.

Matėm, kad ant kelio anarkijos, baisųs vieni kitų persekiojimai, neapsikentimai.

Mēs, socialistai, pasirinkom kelią pirmąjį, – kelią darbininkų vienybės. Nes žinom, kad nieko žmonijai ant svieto nėra brangesnio, kaip kova už buvį, už laisvę, už gerestę ateitį. Ant to kelio mēs dračiai vienijamės, kad galima būtų pasekmingai kovot su visokio menciaus išnaudotojais. Kovodami už dabartinius gyvenimo palengvinimus, budavojam sau ir visai žmonijai ateitį. Mēs turim iškėlę raudoną vėliavą, kuri reiškia, jog visi žmonės yra artimai, broliai, nes visų vienodas kraujas. Kadagi mus visus spaudžia, todėl mēs kįlame ir keliame kitus prie revoliucijinio socializmo. Mūsų susivienijimas vadinasi socializmas, – meilės, lygybės ir teisybės tikslas.

Štai dėlko mums reikalinga organizacija.

Toliau pakalbėsime, ką mēs susiorganizavę turim veikt, kad mūsų darbai ištikro neštų mums ir visai žmonijai naudą.

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJS.

PIRMOSIOS SOCIJALIZMO DIENOS ANGLIJOJE.

(TAŠA).

PRIEŽASTIS nesiklojimo Owen'ui įgyvendint jo komunas, aiškiai matomos. Jau nekalbant apie tą, kad tokios komunos socializmui visai svetimos, jis da bereikalingai užgavo pats savo darbą, išeidamas iš savo kelio ir užpuldinėdamas ant istorijoje išgyvenusių religijų ir ant išikerėjusių pažvalgų apie porų susituokimus; tokie jo išsišokimai tankiai pavirzdavo į nuobodžią, don-kichotišką kovą; beto, jis perdaug buvo įsitikėjęs į sykį prim-

tas savo pažiūras, — kad minios žmonių gali ūmu laiku pereit iš senos sistemos į naują, be tam tikro perėjimo per evoliucijos laipsnius. Jeigu jis da būtų laikęsis savo pirmesnių metodų, kuriuose reikalavo kad jo sumanytus bandimus rėdytų autokratiška valdžia, tai gali būt jis būtų ir susilaukęs geresnių pasekmių. Beto viso, Owen turėjo perdidelį itikėjimą į žmogaus prigimtį, ir nesuprato sociališkos evoliucijos taisyklių. Net ir svarbiausia jo doktrina, kad nuošalinės aplinkybės turi ant žmogaus pobūdžio išsivystymo įtakmę, net ir ta doktrina buvo jo suprasta labai paviršium; socializmas tą supranta kur kas giliau ir plačiau. Owen samprotavo, kad galima yra nutraukt tas nuobodus ir lėtas gyvenimo bėgio lenciūgas, kaip ir su pagalba kokios magijos sutvert naujas draugijoje aplinkybes, kurios pagimdys naują gentkartę išmintingų ir ne savymeilių žmonių. Peraštri da buvo tam gadyne, ir Anglijos istorijos sriovė jį nustelbė.

Toji trumpa Owen'o darbų peržvalga da būtų nepilna, jeigu mēs čionai nepaminėtum jo sątiky su žinomu mokslinėiu vardu Malthus. Kaip žinom, Malthus išrokavo, kad žemės turtai ne tiek sparčiai auga, kiek sparčiai didinasi žmonių skaitlius. Owen tvirtino priešingai, jis nurodė, kad besitobulinant technikai, mechanikai, išradimams mašinų, — žemės turtai auga lygiai sulyg aūglium žmonių. Kaip Malthus reikalavo besidauginimą žmonių susiaurįt, teip Owen reikalavo da labiau paliuosuot; o tas įvyks, kada bus teisingai padalinami žemės turtai ir suteiktos kiekvienam žmogui lengvos gyvenimo sąlygos. Kaip tik jo komunose gyventojų skaičius peraug normališką sumą, tuojaus reikia tvirt naujas komunas, iki jos apglėbs visą žemės skritulį. Ilgus amžius nebus ko baimyties žmonijos pasidauginimo. Tokia baimė tuosyk buvo jaučiama Airijoje; bet tirstama žmonių tēnai buvo ne dėlei žmonių daugumo, bet dėlei stokes proto valdžioms, kurios visame sviete nemoka sutvarkyt draugijos. Gali būt, kad niekadoms neateis tie laikai, kuomet žemė žmonėmis prisipildys; bet, jeigu tas ir atsitiktų po milijonų metų, tai žmonijos padermė tuose laikuose bus išmintinga, dora ir teisinga; ji mokės tokį apsireikimą sutikt. Tokios buvo Owen'o nuomonės apie socialistišką išrišimą žmonijos ūgiui klausimo.

Robertas Owen buvo pionierius (pasišventęs idėjai žmogus), taigi vienok jo darbus ir įtakmę būtų neteisinga matuot nenusidavusioms pasekmėms. Išimant jojo socialistiškas pažvalgas, reikia neužmiršt, kad daugelis jo energiškų sumanimų atnešė ir savo laike neapiprekinuojamą draugijai naudą, ir paliko įtakmę ant vėlesnių gadynių bėgio. Jis įkūrė Anglijoje pradines kūdikiams mokyklas; jis pirmasis įvedė dirbtuvėse trumpas darbo valandas ir stropiai spyrė išleist žmoniškus pabrįkų įstatimus, — didžiausi to šimtmečio reforma; jis teipgi pirmasis padėjo pamatus sąveiklybės (kooperacijų) judėjimui. Apšvietime visuomenės, įvedime dirbtuvėse sanitariškų įrėdinių, sveikose ir žmoniškose pažiūrose į paprastąjį gyvenimą, — jis toli pralenkė savo gadynės mokslinėjus. Kaip ir Fourier, jis draugijoje užsipelnė nemirštamą vardą, reikalavimais tokių sąlygų, kuriuose gražiai išaugtų ateinančios gentkartės; tvėrimais komunų, arba savyvaldžių darbininkų kuopų.

Šalyp viso to, jis turėjo daugelį stambių klaidų; tankiai jo pažvalgose išsiverždavo don-kichotiški, sugrubę ruožtai; ir tankiai jis be atžvalgos spirdamas juos pirmyn, pats kenkė savo užgaidoms, kurios teip arti stovėjo jam prie širdies. Šiaip jau jo ypatingam pobūdžiui negalima buvo nieko blogo užmest — drąsus, geros ir atviros širdies, nuolankus kitų klaidoms; svarbiausis ruožtas — jis visą gyvenimą ir turtus padėjo žmonijos labui, bejieškodamas ne sau gerovės, bet draugijai.

Anglijoje 1832-ų metų reformos atnešė tokias pat pasekmes, kaip ir Prancūzijos Liepos (1830) revoliucija: jos iškėlė galybėn vidurinę buržuželių kliasą, kuri da toliau atstumdamą darbininkus nuo išdarbysčių, atskyrė juos galūtinai į proletarų kliasą. Darbininkų netenkinumas dabar išsireiškė čartistų judėjime. Kaip ma-

tome iš čarterio turinio, čartizmas ypatingai pripildytas politiškų reformų reikalavimais; tečiaus jo kilimas ir galūtinis tikslas nuosėdžiai ekonomiškias. Socializmo studentai randa čartistų judėjime teisingą nuomonę apie teip vadinamą «perviršinę vertybę», kurią vėliaus Marks prijėmė už pamatą savo mokslingajai sistemai. Čartistai rašė, jog nors darbininkas sutveria visus turtus, tečiaus jis priverstas kakinties menkučiais savo gyvasties palaikimui, ir kad visa likusioji dalis tų turtų eina kapitalistui, kurs — draug su karalium, kunigais, liordais ir ponais gyvena iš darbininkų triūso («Biedno Žmogaus Sargas», 1835).

Nupuolus owenizmui, prasideda Anglijoje (1848–52) krikščioniškojo socializmo judėjimas; jo vadovais buvo Maurice, Kingsley ir Ludlow. Metuose 1848, balandy, čartistai iškėlė demonstracijas; jos sujudino ir patraukė daugelį mokytų vyrų, tarpe tų ir Maurice; dabar daugelis karštai užjantė vargstančiai Anglijos darbininkų kliasai. Tos užuojausmės da pasididino, kada laikraštis «Rytinė Kronika» (1849) atspauzdino čielą eilę straipsnių: «Londono darbai ir Londono biedniokai». Čia išėjo eikštėn neišpasakyti proletarų kentėjimai. Ludlow, kurs Prancūzijoje susipažino su Fourier'o mokslu, tapė ekonomiškojo judėjimo vadu, ir jame užgimė mislis pradėti kurt sąveiklines draugijas.

Šito naujai gimusio judėjimo atstovai, laikraščiuose «Žmonių Politika» ir «Krikščionis Socialistas», kėlė darbininkų sąmonę; mokyklose išrodinėjo nedorybes lenktynių sistemas; Kingsley parašė tam tikras agitatyviškas apysakas: «Mielės» ir «Altonos zamkelis». Visas judėjimas judino konservatizmo pamatus ir vedė kovą prieš įbimbėjusią Manchesterio mokyklą; vadovai šio judėjimo tvirtino, kadjeigu teisingai socializmą išgvildent, tai jis yra niekas kitas, kaip tiktai prie draugijinių reformų pritaikinta krikščionybė. Plėtojimai doriškų nuomonių, skelbimai meilės ir draugiškumo, raginimai tvert darbo sąjungas, aiškinimai sąveiklybės mokslo, — viskas tas atgabeno Anglijos darbininkams daug gero. Šiaurinėje Anglijoj krikščioniškieji socialistai padavė ranką owenistams, kurie dar 1844 m. įkūrė ten sąveiklinį judėjimą. Sąveiklinė išdarbystė, tiesa, menkai tepažingė pirmyn, bet sąveiklinis suvartojimas išdarbių, labai gražiai klojosi.

(Toliaus bus).

Gyvenimas revoliucionieriaus Petro Dambrauskiio.

(Taša. Žr. 11 N.)

PETRAS Karoliaus Dambrauskis gimė 1860 m., 29 liepos kaime Mščonske, Plonsko pavietos, Varšavos gubernijos, dvare grapų Makronauskių. Tėvai jo paėjo iš grapo «laisvų dvariškių» ir per eilių eiles drauge su savo ponais dalinosi gyvenimo buitį. Visiems žinoma, kokią rolę lošė «dvariškiai» visuose lenkų tautos sukilimuose. Iš vienos pusės jie karštai buvo atsidavę kovai už tėvynės laisvę, iš kitos kariavo už savo ponus, prie kurių tradicijiniai ryšiais nuo amžių buvo prisirišę. Grapų Makronauskių namai nuo kartos iki kartos dalyvavo visuose Lenkijos išsiliosavimo judėjimuose, taigi ir Dambrauskių giminė nuolatos buvo įtraukta į visas kovas ir Makronauskių politiškias jeibes. Petro tėvas ypatingai buvo turtingas visokiais paminėjimais apie senos garbios praeities laimėjimus ir prakišimus, ir jo pasakojimai ir legendos prie naminio ugniakuro galibūt įkvėpė jaunam kūdikiui tas karštas simpatijas nelaimingai tėvynei, kurias jis šventai ugdino iki paskutinės savo gyvenimo valandos. «Sudiev tėveli!» užbaigė jis savo paskutinį laišką prieš myrį, — «sudiev, brangi tėvyne!» Ir tie,

kurie jį pažinojo, atmena, kaip kiekvieną sykį skaitant arba deklamuojant ką nors apie praėjusius Lenkijos kentėjimus ir skriaudas, akise Dambrauskiio virpėjo gailios ašaros... Ne įstabu: jis pradėjo savo gyvenimą pirmutinėse baisiose dienose po sukilimų numalšimo.

Tėvas jo buvo vyriausiu grapo arklininku, bet paskiaus nusi-pirko keletą margų žemės ir užsijėmė žemdirbyste.

Sulyg kaimiečių gyvenimo, Dambrauskiai gyveno vidutiniškai; tečiaus nė Petras nė jo broliai ne pasiliko gyvent kaime. Iš mažes tėvas juos įtaisė miestan. Gali būt dėlto, kad pirmoja pati pasimirė, ir parvesta antroji pati ne labai povaikius mylėjo. Petras gyveno kaimo laisvumoje iki 13-tų metų. Jis čionai suaugo į gana stambų jaunikaitį; kaime įgyta sveikata ir jėgos jo neapleido iki galui gyvenimo. Matomai jis čionai įgijo palinkimus prie karžygiškų darbų, iš vienos pusės, ir prie meilės gamtai — iš kitos; abi tos ypatybės neišdilo jame net ir paskutiniuose jo gyvenimo metuose. Pavyzdžiui, ištrėmime būdamas jis nieko teip ne mylėjo, kaip laipiojimus po kalnus ir klujojimus po neišmieruotas girias; lipinėdavo į viršūnes skalų, šokinėdavo per griovius, žiūrėdavo persisvėręs į giliausius vandenpuolius ir peršokinėdavo per jų puojančias bangas. Čionai turi būt pirmiausiai jame sutvirtėjo jo nepasiduotinum, — galima sakyti, — nesuvaldomybė, ką velionis parodė daugely susirėmimų, kliūčių ir skriaudų, kurias vėliau jam prisiejo iškentėt. Toliaus — išplėtojo jame laisvės ir kovos jausmus tie platus laukai, iškilmingi Lenkijos girių ošimai, — viskas tas kvėpė į jį senus atminimus apie kovą sukilusių nelaimingų kaimiečių...

Ir štai šitą augalotą, atkaklų ir podraug drovų kaimo vaikina, niekur nebuvusį išimant savo namų, vieną gražų rytmetį atveža į pilną trukšmą Varšavą. Čionai rūpestingas tėvas tuojaus sujieško gerą, sulyg jo nuomonės, kurpių, užmoka jam už mokslą pinigus, ir paveda jam mokyt savo 13 metų sūnų... Kam dar nėra žinomos tos kaleinos, per kurias pereina vaikai pas amatininkus besimokydami? Mokslas prasideda nuo to, kad «vaikis» pavirsta į ūktverio tarną. Jis išneša pamazgas, jį visur pasisiumėia. Visi ant jo turi valią, pradėjus nuo ūktverio ir jo pagelbininko, baigiant ant virėjos. Ne švelnios, reikia samprotaut, buvo šitos įžengtinės kaleinos ir Petru; ir jis paskiaus, pusiau su juokais, mėgdavo pasipasakot apie kurjezus įvairiausių ant šito lauko susirėmimų. Iš pradžių Dambrauskutis buvo nusprendęs visai nepasiduot, ir permainė net dvi vieti; bet ant galų galo šiaip-ne-teip apsibuvo. Kartais tie susirėmimai prijimdavo gana aštrų pavidalą ir iššaukdavo iš «vaikio» pusės pikta ir griežtą reakciją. «Vienąsyk», — jis būdavo minavoja vieną tų laikų kurježą, — «męs galutinai netekom kantrybės... Ant mūsų galvos sėdėjo sena, išgverusi virėja, kuri kasdien mus ūktveriu skūzdavo; tie skundai mums ne pigiai prekiuodavo; be to ji suvalgydavo mūsų pietus, teip kad mums bepalikdavo vienos išėdos. Nusprendėm, kaip nors nuo jos atsikratyt. Męs, «vaikiai» gyvenome priesieny, kurian iš ūktverio stubos ėjo sugrubę lipynės. Vieną gražią dieną tos lipynės skersinius ištepėm muilu, ir sena ragana, benešant mums pietus, tarpe didžiausio mūsų džiaugsmo, nubildėjo žemyn, — ant savo laimės tik šiek-tiek susikuldama; bet supyškino visus indus. Iškėlus ūktveriu tardymus, męs vienbalsiai apreiškėm, kad mūsų virėja jau nesykį ateidavo pas mus įsigėrus, todėl ne dyvai ir dabar, kad nupuolė. Mums įtikėjo, ir virėją išvarė. Bet matomai, kova su pačiais meistrais negalėjo teip būt lengva, kaip su senoms virėjomis.

Varšavos amatnyčių statutai reikalavo nuo kiekvieno ūktverio (meistro), idant jo «vaikiai» būtina lankytų miesto šventadienes mokyklas. Negalima ypatingai tas mokyklas pagirt. Nors šventadienių mokslas atsibūdavo ir gimnazijos sienose, bet tankiausiai mokytojai visai nieko bendro neturėjo su pedagogija. Mokytojų alga buvo teip liesa, kad į jų vietas tikrai mokytas žmogus visai ne eidavo; todėl jų vietą užimdavo kartais magistrato tarnai arba šiaip pašalinės ypatos. Teip kad sunku buvo spręst, aut kiek ir kas bu-

vo kaltas tame, jog «vaikis» Dambrauskas, vos prasimokines, slebi-
zuojanč skaitimo ir neapsipažinęs net su rašomąja abecėle, tapė iš
mokyklos išvarytas. Kaip nors, čionai dar sulošė rolę ir velionio
instinktyviška neapykanta priešais bile kokią nors discipliną. Ir
iki paties savo pirmojo areštavimo, velionis teip ir neišmoko rašyt;
pirmi jojo užrašai iš Varšavos citadelės buvo pabraižyti nuduotai
spauzdėtoms litaromis ir dėlei klaidų vietomis visai neišskaitomi.
Ir paskiaus, kada priešais jį, tiesa ne ant ilgo laiko, atsidengė ne-
apglėbiami mokslo horizontai, jis karčiai gailėdamas praecities skun-
dėsi, kad liktinė nedavė jau galės igtį sistematišką apsišvieti-
mą!...

Amatnyčioje, kur dirbo, jis, suprantama, ant tiek buvo nuo-
laidus, kiek ir šventadienių mokykloje, ir iš to galima suprast, dėl-
ko jis visados pasiliko «vaikio» laipsnyje, nors amatas jam ir labai
spėriai klojosi. Bet, turbūt amatninkų gyvenime buvo kokias nors pa-
traukiantį ypatybę, kad tas atkaklus «vaikis» visgi jame užsiliko ir
ir nemetė. Meistras ne visada buvo namie: jo krautuvės ir vaizbos
reikalai, apsteliavimai, ūkis atitraukdavo nuolatos nuo amatny-
čios. Tada vaikiškai mokiniai pasilikdavo linksmoje savo respubli-
koj. Kurpių filiozofiskumas vėliaus net įėjo į priežodį; ir jeigu jau-
ni mokiniai da nespėjo pasilikt filiozofais, tai vienok jie jau buvo
jaunais svajotojais ir mylėtojais mūzos (dainiais). Amatnyčioje
girdėjos, greta romansų ir pasakų, apysakų ir priežodžių, — girdė-
josi ir gailingos tautiškos giesmės apie karžygybes Kosciūškos,
Jasinskio, apie 31-mų ir 63-čių metų kankintinius. Ir jautrus vai-
kiukas, tankiai verkdamas nuo meistro smūgių, ne syki šluostė a-
šaras vien dėlto, kad vėl jas liet ir dar karštesnes, už savo šalies
kankintinius. Retą Varšavos amatninkų šeimyną galėjai tada rast,
kurios nors vienas sąnarys arba gentis, nebūtų baisiai nukentėję už
sukilimą. Galima sakyti, kad nuo lopšelio kiekvienas Varšavos pi-
lietis junta rūsų valdžiai neapykantą. Ne įstabu tat, kad amatny-
čiose, net ir neužsikrėtusiose jokia propaganda, eina ne visai geros
pašnekos. Ne visuomet kalbos panėši į pamokslus, bet jeigu kas
pasakoja kitiems prietikius savo brolio arba tėvo, dalyvavusių arba
kritusių kovoje, tai jau pas visus klausančius kyla ryšis simpatijų
ir abelna neapykanta bendram priešui.

Tokiose tai aplinkybėse «vaikis» Dambrauskas išaugo į jauni-
kaitį. Tuom laiku jis jau persijėmė savo amate ir jokių atestatų
jam nebereikėjo, — nes tuomet pabriku išdarbystės teip pakilo,
kad cechų ženkleliai liko be jokios verties. Kiekvienas sumanus
darbininkas galėjo visur gaut darbą nuo stukių arba mėnesiais bile
vienoj korpinyčioj, be jokių atestatų. Nuo 1879 metų jis ant galo
tampa savystovum darbininku, dirba tai pas vieną pabrinkantą tai
pas kita, ir prisideda lygum sąnariu prie pagelbininkų sąjungos,
nors toji sąjunga ne be daug galėjo jam gero suteikt. Draugijinis
gyvenimas tose kuopelėse menkai išplėtotas. Teisybė, amatnyčiose
gieda revoliucijines giesmes, apdainuoja karžygių darbus, labiau
prasilavinusieje skaito laikraščius, bet nėra abelnų stiprų sąryšių,
nėra abelnų įstaigų. Iškilą reikalingumas susivienijimui, bet caro
valdžios administracija dusina kiekvieną draugystelę, tik pasiro-
džius ir užsmaugia. Dar laikuose Varšavos vietininko Bergo, čio-
nykščiai amatninkai triūsėsi įkurt klubą; tečiaus Berg tiktai ant
tokių išlygų leido, jeigu jis pats paskirs klubui viršininkus; ant
šito darbininkai, žinoma, nesutiko. Prie Kotzebue vėla buvo duoti
prašimai, bet juos griežtai atmetė. Tame tai laike į rūsiskąją Len-
kiją įsiveržė pirmosios socializmo sriovės. (Toliaus bus).

Jeigu tu socializmo nenori.

JEIGU tu socializmo nenori, paliauk tikėt į laimingesnį gyvenimą.
Jeigu tu socializmo nenori, atsimesk nuo Kristaus, kurs pa-

sakė: «mylėkite kitus, kaip aš jus numylėjau».

Jeigu tu socializmo nenori, paliauk bekalbėjęs Kristaus palai-
minimus, kurie mokina: «palaiminti ramūs, nes anie apturės žemę».
Socializmas nori atnešt ant svieto ramybę išnaikt kares, prispau-
das, alinimus žmogaus per žmogų.

Jeigu tu socializmo nenori, tu priešinius bažnyčios tėvams, —
šv. Povylas pasakė: «Jeigu žmogus nedirba, nereikia jam duot val-
gyt». Šėdien tūkstančius dykaduonių tu maitini ir tiki šv. Povylo
žodžiams.

Jeigu tu socializmo nenori, paliauk melstis: «Ateik karalystė
tavo, būk valia tavo, kaip dangui teip ir ant žemės». Dievo valia
yra mylėt artimą, o tu, kapitalisto palieptas, eini ir piauji savo
brolius. Todėl tu, kurs socializmą niekini, eini prieš dievą; tu bai-
sus bedievis. Virvės ant kaklo tau reikia.

Jeigu tu socializmo nenori, niekini Kristaus mokslą, kurs pa-
sakė: «Kuris yra tarp jų didelis, tegul bus jų tarnu». Šė-
dien jų, tūkstančiai jų, tarnaujat dideliems. Jūs — Kristaus
priešai.

Jeigu tu socializmo nenori, paliauk skelbęs: «Visogalybę die-
vo tėvo ir visuotiną žmonių brolybę».

Jeigu tu socializmo nenori, tu netiki į tą, kad reikalinga vi-
siems žmonėms teisybė; tu tiki, kad teisybė tik turčiams reikalinga;
tu tiki, kad reikalingi yra vargdieniems prispaudimai.

Jeigu tu socializmo nenori, atsižadėk Kristaus mokslo, kurs
pasakė: «Kaip sunku bus įeit turčiams į dangaus karalystę». Šėdien
tu eini į bažnyčias, ir klausaisi didžiausių turčių — kunigų moks-
lo, kurie mokina neapkęst žmonių, liepia eit į kares, liepia tapt žū-
dikais ir net «pašventina».

Jeigu tu socializmo nenori, išniekini Kristaus mokslą, kurs
užgynė kares (vainas). Jeigu tu prijimi socializmą, tai išpildai
Izajaus pranašo žodžius, kurs pasakė: «Jie privalo sulaužyt savo
kardus ir iškalt į noragus; jie privalo paverst savo vilyčias į vaisių
rinkimui kilpas. Neprivalo tauta prieš tautą kelti kardą, nėgi mo-
kities daugiau kariat».

Jeigu tu socializmo nenori, tu išniekini Kristų ir bibliją; nes
Kristaus ir biblijos mokslas, jeigu teisingai išgvildent, priveda prie
socializmo. Galibūt kad dėlto, tavo bažnyčia nebesiplėtoja, nes ji
dėlei kapitalizmo išsižadėjo Kristaus. [«Christian Socialist».

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA ANTRA.

3. Mokslingasis socializmas.

(TAŠA).

ANT galo yra da ir ketvirta kapitalistiškųjų išdarbysčių pa-
sekmė, — tai teip vadinamoji *kapitalo koncentracija* (su-
plaukimas į pavienių žmonių rankas didelių pinigų). Ka-
da pareina toksai kryžis, kada sugriūva šimtai pramonių ir tūks-
tančiai žmonių pasineria į biednybę, tai juk turi kur nors tie pi-
nigai pasidėt, juk jie nedingsta niekur nuo šio balto svieto. Šitie pi-
nigai patenka į kapitalistų rankas, — tų kapitalistų, kuriems pasi-
seka išlikt, kurie ar šiokiais ar tokiais būdais išėina iš tų kryžių
sveiki. Perėjus didžiajam Austrijos kryžiui (1873 m.), daugybė
piniguočių susibankrūtino, bet milijonierius Rotšild išliko čielas.
Priešingai, jo maišai da labiau prisipildė auksu, atsirado pora —
kita stambių milijonierių, o daugybė «biednų» kapitalistų, kurie
pirmiaus turėjo po kokį šimtą tūkstančių, dabar jie žlugo. Tečiaus
tas atsitinka ne tiktai kryžių laikuose; kapitalizmo gadynėje tokie

žlugimai atsikartoja, ir paprastam laike, — smulkesni piniguočiai vienvaliuos bankrūtija, tiktai ne tokiais dideliais skaitliais, kaip per kryzius. Stambus kapitalistas smulkiamjam yra tuom pačiu, kuom smulkus kapitalistas amatninkui. Ką reiškia dabar milijonas rublių? Pamilijus, kokių milžiniškų pinigų reikia uždėjimui kokios nors pramonės, milijonas reiškia kaip nieką. Dabar reikia prie fabriko pastatyt veik čielą miestą. Na, ką čionai gali veikt koks tenai nelaimingas elgeta, turėdamas viso-pro-viso koki milijoną rublių? Labai sunku jam lenktyniuotis su kapitalistu turinčiu milijonų šimtus. Prieg tam, kaip nurodė Marks, nuo mažesnės pramonės vis eina mažyn ir pats uždabis. Mažas kapitalas, veikdamas atskyriai, daug mažesnį neša pelną, negu tas pats kapitalas būdamas prijungtas prie stambesnio. Ir dėl tos priežasties smulkus kapitalistas nuolatos eina žemyn, o jo vietą užjema stambus kapitalistas. Tokiu būdu mes matom, kad kapitalas (pinigai) vis labiau ir labiau koncentruojasi (susikuopia) į nedaugelio rankas. Kapitalistai stengiasi to nedaleist. Visų pirmu, norėdami užbėgti kryžiams kelią, jie vienijasi į draugoves, trustus ir pabrikanų sąjungas, su tikslu sureguliuot išdarbystes, sutaisyt ir palaikyt ant tam tikros lygumos išdirbinių kainas, ir t.t. Vienok tokios draugovės ir trustai nebesuspėja kryžių prašalīt. Ir ot draugovių vietą pradeda užjimt teip vadinamosios *monopolijos*: susivienija didelių kapitalistų skaičius, užgrobia į savo rankas kokios nors pramonės šaką, ir sugudrėja teip sudavadyt dalykus, kad joks kitas kapitalistas jau šitoje pramonės šakoje nebegali nieko veikt. Šitoks dalykas iki tūlo laipsnio yra galimas; peržengus tą laipsnį monopolijos pereina nuo vieno arba keleto kapitalistų į valdžios rankas, kuri (valdžia) ir pajema rėdyt išdarbystes. Mūsų valstybiniai socialistai mislija, kad teip dalykams virtus, bus išrištas ir socijališkas klausimas: valstybė, kuriai viskas prigulėtų, be abejonės, pasirūpintų, kad darbininkų kliašos jau niekas nebevargintų. Tie geraširdžiai vienok nesupranta, jog valdžia (ariant: valstybė) visai nėra koks dangiškas angelas, liejantis į visas pusis savo malonę ir teisybę; ji (valstybė) yra niekas kitas, kad turtingųjų kliašos įnagis laikimui darbininkų kliašos politiškame ir ekonomiškame pavergime.

(Toliaus bus).

MINTYS.

Buvo šiltas, ramus pavasario vakaras. Saulelė, bemaž jau visiškai paskendusį tolino miško tankumynan, dalino paskutinius spindulius aukščiausiųjų medžių viršūnėms. Žemesnios gi šakelės, lyg pavydėdamos aukštesnioms, kėlė aukšty nu galvutes, trokšdamos sugauti dar nors vieną spindulėlį, bet, nusivylusios, sviro žemyn ir liūdnei lingavo ore. Lauke skambėjo paskutinės paukščių giesmės, girdėjosi bliovimas grįžtančių namon galvijų. Iš visų šitų pavakario balsų skyrėsi linksmi piemens vamzdelio daina. Bet pamažu viskas nyko: štai nutilo jau gegutė, sukukavus paskutinį kartą pušinio miško pakraštyje, viturys pasikėlė lyg debesų, išskėtė sparnus ir, pasileidęs, krito, kaip akmuo, ant dirvos, baigdamas čiuibėti vakarinę giesmę; krekždės, paskrajojusios dar kartą padangėse, sulėkė lizdeliuosna ir, padalinusios vaikams vakarinę, sutupė, apgaubusios sparnais mažučius. Tik dar retkarčiais atsiliepdavo vamzdelis... ant galo ir jis nutilo. Ramumas apjėmė žemę, visiškai jau apsiaustą tamsia nakties apdanga. Lengvas vėjelis nešiojo žydánčių žolių kvapą. Ore viešpatavo tylą, pertraukiama tik varlių kvarkimu ir nakties paukščių balsais. Visi šitie balsai susiliejo vienon nakties giesmėn, ir tik įpratusi ausis tegalėjo atskirti pavienių balsų gaidą.

Ant slenkščio namo, apsupto žydančiu sodu, sėdėjo jaunikai-

5. Jo tamsios, gilios akys buvo išmeigtos kažin-kokian toliman, nežinoman taškan. Vaikinas, paskendęs mintyse, nors ir žiūrėjo, bet nieko nematė. Matyti, jam buvo sunku — iš jo išblyškusio veido ir akių, aptrauktų tamsia migla, lengva buvo išskaityti, kad baisus sielos (dūšės) skausmas slėgė jam krūtine. Iš sodno galo nuo aukšto upelio kranto plaukė meili lakštingalės giesmė. Nėkuomet ta giesmė nebuvo toki graži, toki liūdna — matyti lakštingalė atsakydama panūdusiai jaunikaičio širdžiai, liūdėjo drauge su juo. Vaikinas laiks nuo laiko dūsave ir visiškai nesiklausė lakštingalės. Jo mintis, kaip paukščiai skrajojo erdvėje. Ilgai jis teip sėdėjo su savo svajonėmis. Kelius sykius buvo mėginęs atsistoti, bet kažin-kokia nežinoma pajėga traukė jį prie žemės. Tik ūmai, visas sudrebėjęs, šoko ant kojų. Mėnuo, išplaukęs ant dangaus, apšvietė jį dabar aiškiai. Viena ranka buvo parišta balta skarele. Išblyškęs jo veidas reiškė nepaprastą drąsumą, akys ugnimi žėrėjo... sveikąją ranką sugniaužęs, pakėlė ją aukštyn ir tyliai, bet aiškiai prašnybždėjo: — Nenugalėsite jus mūsų, budeliai! neišžudyste; pritrūks jums pajėgų! Teisybė paims viršų! Neįsteigsite pakarti ant kartuvių laisvės idėjos, nesušaldysite jos tolimojo Sibiro snieguose! Man vis dar tebeskamba ausise kulipkų švilpimas, kalavijų žvangėsis. Matau sužeistuosius laisvės kovotojus, gulincius ant žemės savo kraujo klane. Girdžiu mirštančiuosius vienu balsu šaukiančius: «Męs mirštame, bet mūsų laisvės idėja gyvuoja! Jos šviesos galybė uždegs ugnimi dar tebemiegančiųjų brolių krūtines! Jie visi paduos sau vienybės ranką ir vienybėj tvėrdami vieną didelę pajėgą, sulaužys budelių galybę! Ir žydės ten teisybė, kur dabar viešpatuoja tamsos pajėga...»

— Teip, žydės teisybė... Aš nėkuomet neužmiršiu tų balsų, jie skambės mano ausise ligi man gyvam esant... Aš čia dabar sėdžiu, ilsiuos, gydaus pašautą ranką. O ten? ten žmonės dirba, aukoja savo jėgas, savo gyvybę... Ne, aš nebeišversiu čia, mane ten traukia! Eisiu... —

Pakėlė galvą aukštyn. Buvo nepaprastai gražus tą valandą. Skruostai ugnimi degė, akys kaip žvaigždės švietė... Visa jo stovyla reiškė drąsumą ir energiją.

Mėnuo tuo tarpu, lyg išsigandęs, pasislėpė už debesų. Aptom. Pakilo vėjas. Medžių šakelės sudrebėjo... Lakštingalė nutilo, net varlės nustojo kvarkusios. Matyt, gamta nujausdama sunkų jaunikaičio likimą, verkė.

G—a.

Iš gyvenimo partiju ir sąjungu.

SVARBESNIEJIE «Socialist Party'jos» šios savaities darbai yra šie: 1. Pasiūsta į Connecticut valstiją drg. J. Brown, su įsakymais agituot prieš teip vadinamą «primariškų» įstatimų priėmimą, sulgy kurių įstatimų kiekvienas politiškasis kandidatas turi valstijon įmokėt didelę sumą pinigų, ir tuomi kapitalistai mena apsunkīt darbininkams pastatyt savo biednus kandidatus. 2. New Yorko Tautos Komiteto narys, drg. Lee, padavė sumanimą partijai, kad stengtųsi susiartīt su necivilizuotų šalių ateiviais [kynais, japonais, meksikiečiais, negrais, etc.], apgīt jų reikalus, kovot prieš valdžią už nedaleidimą tapt jiems šio krašto piliečiais ir organizuot ant politiško bei išdarbysčių lauko. 3. Valstijiniai tautos komitetai nubalsavo (44 prieš 4) pavest «Tautos Lapelių Komitetui» parašimą agitatyviškų lapelių, atliejamą jų į elektrotypus ir išsiuntinėjimą po visas kuopas; kuopos dalį kaštų apmokės; visur išplatīt.

DARBININKŲ EIMANAVIMAI.

Nuairidiai
mf

Ant šio svie-to vi-sur žmo-gus varg-šas ne-tur nė prie-glau-dos, nė gi pas-to-gės.

J. N.

pp

Lyg ant stram-po ko-kio... Bet strampą da veža nors ro-gės.

Vi-si li-pa ant jo,

Ant šio svieto visur — Žmogus vargšas netur
Nė prieglaudos, nė gi pastogės.
Visi lipa ant jo — Lyg ant strampo kokio...
Bet strampą da veža nors rogės.
O kad spėkos sunyks — Dirbt nestengs darbininks,
Tada jau jo niekam nereikia;
Juk sunykęs žmogus — Iš jo malkų nebus,
Ką medžio tas strampas suteikia!
Darbininką tol engs, — Kol jis dirbti tik stengs,
Paskui gali liuosas sau būti!
Atidavęs visas — Darbdavėjui spėkas,
Sau laisvas iš bado eik žūti!
Tavo verksmo skurdaus — Nieks ant sviet nenujaus, —
Da kaltis, jog dirbti nenori!
Tavo darbo saldus — Ponams liko medus,
Tai-gi atiduok jiems ir korį!...

* * *

Ei jų, bitės! Ei jų! — Gilkit tuosius tranus!
Gana jie medaus jų' prigėrė!
Ir sugrūskit visus — Į tos peklos nasrus,
Kurią tiktai jie jums sutvėrė!
Su velniais tegul kauks, — Tegul mus jie nesmaugs —
Tie žmogiški žvėrys be dvasios!
Stokim su vienybe, — Su tikra narybe, —
Krutinės mus silpnos, bet drąsios!

* * *

Bet palaukime da — Tegul mus' pagieža
Nepereina mūsų kantrybes.
O gal jie susipras — Protą, širdį suras, —
Prašalįs gal mūsų sunkybes?
Jei šėtons ant dangaus — Savo valią igaus —
Didžturčiai palengvįs tad žmones!
Dėlto, broli, nelauk, — Jų malonių nešauk, —
Prakeiktų — prakeiktos malonės!

* * *

Dieve!.. Dieve gausus! — Tu sušelpk mus vargšus,
Duok širdį mus ponams ir protą!
Tegul mus pagieža — Žus kartu su skriauda —
Netrokštame kraujo mus koto!
Bet tai tuščias šaukims... — Dievs nuo mus neatims
Vargų ir skriaudų begalinių.
Tik mes patįs eime — Drąsiai, su vienybe —
Jiems širdį įdėt į krūtinę!...
Tik šviesus supratims — Ir stiprus sutarims
Visų darbininkų ant svieto
Išnaikįs tuos vargus — Ir valdžių lauš ragus,
Užlaikančius būvį mus kietą!

J. Mėmelė.

22

DARBININKŲ JUDEJIMAS SVETUR.

Bulgarijos geležinkelių darbininkai prispyrė savo valdžią, kad įstatymiškai užtvirtintų streikierių nepaliečiamybę, t. y. nebaus darbininkų už streikus; beto, privertė, kad valdžia pagerintų darbininkų materijališką būvį. Sako kad «Sobranje» [seimas] tam tikslui — darbininkų amelijoracijai, paskyręs 70.000 dol. Teipgi liaudies spiriama, valdžia atsižadėjo persekiot studentus, kuriuos pirmiau jimdavo kariūmenėn už simpatizavimą streikuojantiems darbininkams.

Juokai jima iš tos kapitalistų laikraštijos. Kaip tik pagavo pirmosias žinias, jog Vokietijos rinkimuose socialistai neteko reichstage keletą vietų, tuoj jėmė staugt iš džiaugsmo, kad dabar tai socialistams jau būses galas. Bet tas krykštavimas buvo ytin ankstyvas, pasirodė, jog socialistai pralaimėjo savo keletą atstovų tik tai pasidėkavojant nelemtai Vokietijos rinkimų sistemai. Balsai gi socialistų stebėtinau pasididino. Ir ot kapitalistų «geltonasis šunelis» (spauda) kaltai nuleidė žemyn nosį. Žemiau einančios skaitlinės puikiai iliustruoja, kokios Vokietijoje «lygaus» balsavimo tiesos. Tos skaitlinės net ir pačiam atžagareiviui stuktelės į pasmakrę ir parodys, kad valdžios viltis vandeniū rašomos. Berlyne yra 351.000 rinkikų ir jie turi išrinktus vos 8 atstovus; tuomtarpu iš 50 kitų elektorališku paviatų, kuriuose yra 855.000 rinkikai, išrinkta 50 atstovų. Sulyginus, pasirodo, kad pavietai nuskriaudė berlyniečius 4 sykius. (Kitas pastebėtinas pavyzdys: kunigaikštystė Schaumburg-Lippe (buržujinė srytis), teturinti vos 9.556 rinkikus, išrinko vieną atstovą, o Toltow-Beeskow (kaimiečių ir darbininkų srytis), turinti net 247.541 rinkikų, teipgi išrinko vieną! — Stiprumas socialdemokratų partijos matosi iš pranešimo «Leipziger Volkszeitung»: pradžioje šių metų partija turėjo: 61 dienraštį, 1 pussavaitinį, 6 savaitinius, 2 pusemėnesinius, 3 mėnesinius, 2 satyriškus dvisavaitinius, 2 iliustruotus šeimyniškus savaitinius, 1 moksliską savaitinį. Išskaityti viršūni grynai partvyiški laikraščiai. Nuošaliai jų yra daugybė frakcijinių ir kritiškų socializmo laikraščių, kurie, nors partijai ne priklauso, vienok socializmui simpatizuoja; yra ypatų leidžiami panašiai keletui Amerikos soc. laikr., k. a.: «Appeal to Reason», «Wilshire» ir kt. Beto, amatinių sąjungų spauda, teipgi socialistiška, varo savo darbą. Jos išėina Vokietijoje tiek: 3 trissyk-savaitiniai, 31 savaitinis, 3 trissyk-mėnesiniai, 2 pusemėnesiniai, 20 dvisavaitinių, 8 mėnesiniai. Valstybės 82-uose miestuose yra įsteigti darbo sekretarijatai, kurie socializmui aiškiai prijaučia. — Klausimas — argi to viso akvaizdoje gali kaizeris būt ramus!

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rumunija. Revoliucijinis judėjimas čionai jau tapė brangiai žmonių krauju apmokėtas: per vieną tik dieną, rašo laikraščiai, sukilusiose srytise kariūmenė iššaudžiusi arti 1.000 kaimiečių. Lyginai kaip darė Rusijoje, arba ir Lietuvoje, caro valdžios dragūnai, — ir čionai artilerija užpuola būriais ant kaimų, vežini armatas, ir griauja-degina namus, muša ir kankina senus, jaunus, vyrus ir moteris, žmonės smurtai kovoja ir daugely vietų net ir kariūmenę apgali. Sukilimai tiesiog keičiasi į revoliuciją, ir be abejonės kariūkas jaučiasi, kad jo sostas greitai subirės į dulkes. Todėl, nuošaliai baisių represijų, jau pradeda siulyt liaudei šiokias-tokias išlygas: žada numest kaikiurius mokesčius ir įvest tūlus palengvinius. Pakol kas, da tie žadiniai liaudies nenuramdė, nes ji pasimokino nuo Rusijos revoliucijos, kurioje caras žadėjo mylistas, o da-

vė kulipkas. Karunuotų galvų žadiniai pradeda nebeveikt.

Rusija. Po keleto mažesnių susirėmimų tarpe Dūmos atstovų ir caro biurokratų, aštriusis įvyko 26 kovo; mat Dūma vienbalsiai nutarė reikalaut nuo valdžios, kad panaikintų laukinius karės teismus. Čionai pirmininkas Stolypin griežtai pasakė, kad valdžia jokių palengvinių revoliucijos persekiojimuose nedaleis ir kad karės teismai ir kitos represijos tolei bus, pakol liaudies judėjimas nenurims.

Bielostoke, 26 kovo, į važiuojantį general-gubernatorių Bogolevskį nežinoma ypata metė bombą. Nekludė. — Kovo 27 Maskvoje juodašimčiai užmušė dr. Jollos, «Ruskije Viedomosti» redaktorių. Jis buvo pirmosios Dūmos atstovu, reprezentavo laisvamanius.

Sveicarija. De Vaude kantone iškilo čekoliadų dirbtuvėse streikas. Kitos darbininkų sąjungos, simpatizuodamos čekoliadninkams, teipgi pametė dirbti; galop tapė iššauktas visuotinas streikas. Darbininkai rengia dideles demonstracijas, vaikščioja būriais dainuodami revoliucijines giesmes, nešini raudoną vėliavą. Žmonės streikieriams labai užjaučia, ir 25 kovo buvo visai pašaliniai [ne streikieriai] užpuolė ant čekoliadų dirbtuvės, norėjo kersydami kapitalistams ją išdauzyt. Valdžia skubinau atsiuntė miliciją, kuri jėmė į žmones šaudyti; daugelį pavojingai sužeidė.

Prie permainimo mūsų partijos vardo.

Kada gi norėdami gaut mūsų partijai čarterį, negalėsime gaut vadinamiesi «partija», tai aš sumanau, kad mūsų dabartinio vardo numest du pabrauktuojū žodžiu: «Lietuvių Socialistų Partija Amerikoje», o išmestų vieton įdėt žodį «sąjunga». Teip, kad tada mūsų partijos vardas būt šitoksai: «Lietuvių Socialistų Sąjunga», sutrumpinant: «LSS».

Ir ištaisai ištariant gražiai skambės, ir sutrumpinant dailus bus inicijals, kurs nesimaišys su jokių kitų mūsų tautišku organizacijų inicijalais.

Žodis «sąjunga» reiškia tą patį, ką Amerikos lenkai socialistai savo partiją pavadino — «Związek»; jis reiškia teipgi ir tarptautišką žodį «federacija».

J. O. Širvydas.

Privolės*) klausimą pavedam Konvencijai.

Nors Vasario jau nēr, ir pusė Kovo jau ne mus, tačiau prašytąją privolę, nuo išpildomojo «Socialistų Partijos» Komiteto — nežiurint ant Sekretoriaus prizadų — nė laikraščiuose nė privatiškai nesigirdi nieko. Suprato, turbut, kad jų reikalavimai kunu terp mūsų vargu besistos ir mūsų laiškus, todėl — numetė, prašymą — užmiršo. Ir nors nenorint tad, kad gyvent turime veikt — turime privolę išgaut patįs, savystoviai. Bet dabar tai negalima. Mat reikale teiraujantis, advokatas ir tarė: «Bet «Socialistų Partija» čia jau privoliuota (chartered), ir pertai kita organizacija kaipo «Socialistų Partija» — pagal federališkus šalies įstatymus — politiškojo gyvenimo privilegijas įgauti negali».

Kad persitikrint, klausėme antrą ir trečią. Lygiai ir jie: «Partija vadintis tegalima tik turint tam tikrą valstiečių

*) Carterį. — Red.

parašų skaitlių, nešiojant kitokį (ne tiesiog «Socijalistų» J.P) vardą ir perstatant skirtingus negu visos dabartinės šaly Partijos reikalavimus».

3. Teip dalyką patyrę ir kreipėmės prie vieno tai kito sąmoningesnio nario ir vienos tai kitos kuopos – kaip besivadinat? Ir pasirodė kad perkrikštytynų reikale kas galva tai idėja ir kas širdis tai geidulys! Vieni maloni kad vadintumėmės «Lietuvių Socijalistų Brolija, Suvienytose Valstijose Amerikoje». Kiti—gi nurodinėja kad «Brolija» tetinka tik pagelbiniam arba industrijiniam, o ne politiškam kunui, ir geidžia kad liktume «organizacija». «Bet kiekviena su jeib kokiais mieriais draugystė yra «organizacija», todėl «organizacija» lygiai paika kaip ir Partija! Geriau likim «federacija» — tęsia treti. O «federacija», nė «susivienijimas», nė «sąjunga», nė «draugystė» ir tt. netinka ketvurtiems, penktiems ir kitiems! Ir kasgi tad belieka daugiau kaip kad pavest klausimo išrišimą Konvencijai? Ir pavedam todėl.

Broliškai

Privolės Komitetas:

J.Perkūnas, J.Želvienė, A.Stanelis.

Prierašas. Ant pirmutinių dviejų punktų tiktai pasirašau. 3-čias nėra raporte. *J.Želvienė.*

3-čią patariu visai netalpint, ant jo nepasirašau. *A.Stanelis.*

Judošius.

E. Jašnov.

I.

PRAĖJUSIŲ metų rugpiuty beveik visa mūsų organizacija įsmigo. Išliko viso labo nedaugiau, kaip kokios penkios ypatos. Porą savaičių vėliaus mės iš tikros veršmės patyrėm, kad mus išdavė tulas Kuzovkin — įtėmytina sukiuržusi žmogysta, mokėjusi kaip kam iš musiškių įkvėpt užsitikėjimą. Ir iš tikro, tuojaus potam jį paleido ir jis vėl dirbo pabrūke, nors daugumas darbininkų nustojo jam paduot ranką, o daugelis ruošėsi išpert kailį.

Reikia sau perstatyt, kaip tas ant mūsų atsiliepė! Vargais—negalais, su iškaščiais ir baime pastatytas darbas, sugriuvo, ir prisiejo vėla jį pradėt iš naujo; keletas desėtkų tūkstančių žmonių pasijuto kalėjime, knygynas ir spaustuvė prazuvo — ir vis pasidėkavojant kokiam tai niekšui, kurs dabar su užsiganėdinimu trina sau rankas, gavęs nuo žandarų savo judošiškus sidabrinus. Mūsų jaunose širdise virė neapykanta ir paniekinimas.

Referendumas No. 2.

Šiuomi perduodu Partijos draugams rezultatus balsavimų ant referendum N 2.

Nr. kp.	balsai už	prieš	Nr. kp.	balsai už	prieš
4.	4	11	5.	5	7
9.	—	11	11.	30	—
15.	2	17	16.	2	10
19.	12	3	24.	1	4
28.	—	17	29.	—	26
37.	—	5	45.	1	10
46.	—	20	48.	—	8
51.	3	5	52.	—	13
			57.	—	11
21			89		
21			89		

Viso labo: už 60 prieš 178

Kuopos 3 ir 59 balsavo «vienbalsiai» prieš įnešimą, ne parodant skaitliaus balsų.

Tokiū budu 19 kuopos įnešimas tapo atmetas 178 balsais prieš 60. (įnešimą žiur. N 2 «Kovos», 27 psl)

Ant protėsto 1-mos kuopos dėlei šito referendum, kur tarpe kitko yra pasakyta, kad C. Organiz. pasielgė «netaktiškai, nelegališkai ir juokingai» turiu patėmyt, kad 1-ma kuopa klysta, ką kiekvienas protaujantis draugas partijos pripažįs. C. Organizatorius pervedė šitą referendum teip pat kaip

Prieg to reikėjo da pamislyt ir apie busimą laiką. Savo padėjimą valyt mės nenorėjom, o pradėt darbą, turint užpakaly tokį niekadėją, buvo pavojinga. Be abejonės, kad jis turi akį ant mūsų, kurie pasilikom, ir pasirupjis kas valandą ir mės įkišt. Pasiliko — kaip nors nuo jo atsikratyt.

Sykį vakare pas manę užėjo Kastulis — aukštas, juodbruvys, penketo desėtkų metų paniuręs galinčius; tai buvo darbininkas pilnai atsidavęs kovai, ir teipgi koku tai stebuklu išlikęs nuo sujėmimo. Dručiai spustelėjęs man ranką, jis pradėjo kalbą nuo šios frazos:

— O Kuzovkiną reikia prašaljt...

— Tai yra kaip? — aš nustebeš užklausiau; bet, pažvelgęs į plienines Kastulio akis, supratau be atsakimo, kad parдавikui jau nebėra vilties...

Gyvenimas ne mėgsta trukdimų. o Kastulis buvo ištikimas gyvenimo sriovės tarnas. Jokios kliutis negalėjo sustabdyt tą tylų, turintį milžiniškai įtemptą vidurinę valią, fanatiškai tikintį į ateinančią liuosybę, vyrą. Ir nusprendimas «prašaljt» Kuzovkiną visai nereiškė jo nuožnumą arba beširdingumą. Ne. Atsitikus, jis ir savo gyvasties nepagailėtų. Priešaky jo stovėjo pavojingas ir prazutingas kovos kelias; ant jo jis nematė nė aukų, nė nuodėmių. Jeigu reikia, tai vadinasi — teip turi but.

Kastulis man pranešė, kad už keleto dienų Kuzovkin ateis į savo brolio varduves, — jo brolis dirbo kitame pabrūke.

ir N 1 — daug geriau! ir turėdamas ant mislies, kad tokių kuopų kaip Philadelphijos yra 63 ir kiekviena turi lygias tiesas su 1 kuopa. Aš žinau vienok, kad draugai 1-mos kuopos nemažiau yra pasišventę labai partijos, bet tie draugai užsikarščiavę pamiršo ant minutos gerovę jos.

Su broliškais sveikinimais perduodamas partijai

27 Kovo, 1907.

A.Petratis, Centro Organiz.

Korespondencijos.

New Britain, Conn. — Kovo 3 d. susirinkę keletas lietuvių pas K. Kukauskį, jo vardo dienoj, — parėjus kalbai apie darbininkų buvį ir judėjimą, nutarėm sumest kelis centus «Kovos» Fondan, parėmimui «Kovos», kuri yra geriausias kelrodis darbininkams į geresnę ateitį; o dabar kaip tapo padidinta, tai daugiau ir lėšų pasidarė «Kovos» išleidinėjime. Reikalas draugams da karščiau pasidaruot ir progai atsitikus rinkt aukas tolesniam «Kovos» išlaikymui bei išleidinėjimui prie jos socialistiškų raštelių. Draugai, reikia mum dvasiško maisto. Mat juodašimčiai kaip stropiai platina tamsybės ir neapykantos raštus. Mūsų pareiga yra sklaidyt tamsybę, kovot su jos pragaištinga įtaka ant darbininkų proto. Kiltesnės pareigos mes neturim. Beto ir mums patiems reikia rupestinčiau mokėtis socializmo mokslo. — Tam tikslui

Žinoma, jis ten ilgai prasėdės, išsigers ir vėlai nakty grįš namo. Kelias eina per laukus, ir per Krotovkos upelės lieptą. Čia mes lengviai ir staigiai galim jį nustumt į verpetą. Plaukt jis nemoka, ir sriovė tuojaus jį užbliauks. O paskiaus visi pamislys, kad jis pats nuskendo.

Plianas buvo labai lengvas ir žadėjo tikrą klotį.

Aš neturėjau spėkų atsisakyt. Na, ir kasgi gali manę sulaikyt? Ar bausmės krupčiojimai? Bet jaunystė, įsimylėjusi į viliojantį laisvės veidą, neturi bailumo nė šešėlio... Ar gal kaktėčiaus užmušėjiste? Bet išvyt iš gyvenimo nuodingą kirminą, — argi tai reiškia u ž m u š t? — Ir aš drąsiai ištiesiau Kastuliui ranką, nors mano dušios gilumoje kušdėjo kokia tai liudna baimė.

Dėlei didesnio atvangumo mes nusprendėm atlikt darbą tiktai dviejuose.

II.

Prisiartino paminėtina naktis.

Man reikėjo saugot Kuzovkiną ties jo brolio kvatiera, o Kastulis laukė mūsų abiejų ant kelio laukuose.

Mūsų darbui padėjo darganota, vėjuota ir šalta naktis. Nepermatomoje tamsumoj rodos trukčiodamas rauduoja našlatis ruduo, o vėjas, išjuokdamas rudenį, barstė jo gailias ašaras ant purvinos žemės, ir pešiojo nuo jo šlapius juodo apdangalo skudurius. Klujajo po gatves koks tai nuobodumas

mės sumetėm: J.Szopis 50c, J.Vosylius, J.Dani-evyčius, A. Malinauckas, M.Prapuolianiutė, K. ir L. Kukanski, K. ir E. Senkai, Chas. Nuis (vokietis) — po 25c. (Pakvituota 10 N «Kovos». R.)

Vardan socializmo, aukavusiems ištariu ačiu.

K. Senkus.

New York, N.Y. — Vasar. 22 d. čionai atsibuvo prakalbos, parengtos per Liet. Ukėšų Kliubą. Susirinkę buvo nemažas būrelis lietuvių ir lietuvaičių. Prakalbas atidarė S. Jankus, paprašydamas publikos, kad tvarkiai užsilaikytų. Trumpai prakalbėdamas nurodė visiems suprantačiai, kaip kapitalistai mus šiose dienose spaudžia ir kaip jie mus išnaudoja. Pirmiausias kalbėjo J.Grinius, draugas 19-tos LSPA. kuopos. Jis išaiškino publikai, kaip kapitalistai su savo mašinerijomis silpnina darbininką ant kuno ir dvasės. Dirbdami ilgas valandas darbininkai neturi laiko pamislyt apie pagerinimą savo buvio. Teipgi nurodė, kaip darbininkas, valdydamas kapitalistiškas mašinerijas, padaro savo kapitalistui didelius turtus, o sau gauna nuog kapitalistų vos tik užlaikymui savo vargingo gyvenimo. — Antras kalbėjo J.Šukys, teipgi 19 kp. draugas. Jis savo kalboje nurodė jauną visuomenę, dirbančią kapitalistiškose dirbtuvėse, katrai labiaus pritiktų but mokslainėje pagal jų jaunus metus; teipgi nurodė ir kitokias kapitalistiškas skriaudas ir ragino darbininkus ir darbininkes rīstis į vieną partiją po darbinikiška socializmo vėliava, ir šelpt kovojančius darbininkus Rusijoje. — Trečias

ir liudnybė. Po kojoms teškėjo vanduo, monotoniškai girgždėjo ant stogo geležinis kaminėlis, kur-ne-kur blykstelėjo du-tris dulsų žiburėliai, dunksojo tamsumoj kreivi namukų siluetai, — viskas darė neapsakomą neramumą. Nuo vieno krašto dangaus iki kito, slinko beveik nematomos kupetos debesų. Už tvorų priemetingai šlamėjo medžiai.

Jautrioje mano dušioj atgijo tamsūs jausmai. Mano vaidentuvėj persistatė užmušimas šatovo «Biesuose» ir kiti išskaityti ir girdėti bausių gyvenimo atsitikimai; ir man rodėsi, kad visa mūsų buitį — yra viena neišauštanti naktis, pilna tragiškumų ir vienodumo. Visur girdis perspėjantįs šešėlių šnabzdėjimai, kurčių smugių garsai ir užmirštantįs dėjavimai. Rodėsi, kad pati giltinė prikišė prie žemės savo supuvusį veidą.

Aš virpėjau nuo šalčio ir tyliai sėlinėjau gatvės patvoriu ties vartais, pro kuriuos turėjo išeit Kuzovkin. Neilgai prisiejo laukt, bet laikas išrodė neišpasakytai ilgum. Žvarbys manę griebė vis smarkiau ir smarkiau. Kartais regėjos, jog skęsta mano mintis šaltoje tykia plaukiančioje upėj, tai vėla kartais staigiai užsiziėbdavo ir pereidavo beveik į galiucinaciją (svaičiojimą).

Su kokia tai neapykanta aš mislinau apie tą mieguostą miestpalaikį, kurs, kaip purvynė, rodos stengėsi įtraukt į dumbklus visus mūsų geriausius troškimus ir darbus. Toje šaltoje nakty man išrodė, kad per ilgus šimtmečius žmonės pri-

kalbėjo P. Grigaitis, LSDP. atstovas. Jis savo kalboje nurodė Lietuvos ir Rusijos padėjimą; teipgi nurodė Dumos atstovų reikalus; kaip tapo išvaikyta Duma ne pabaigus seimo per caro tarnus, ir kaip caras pasiėlgė po Dumos išvaikymo, teipgi nurodė revoliucijos judėjimą Rusijoje ir menamą ateitį. Ant pabaigos nurodė revoliucijos turtą, užgriebtą per caro tarnus, kuris buvo paskirtas žmonijos išliuosavimui.

Publika užsilaikė gražiai ir padėkavojo kalbėtojams plonjimu rankų.

Aukų susirinko 18.10, ką ir buvo paskirta revoliucijos reikalams.

Liet. Uk. Kliubas

Brooklyn, N.Y. – Beįranti «laisvamanių kuopa» paaukavo vietinei LSPA. kuopai savo knygynėlį, susidedantį iš 728 egz. knygų, k.a.: 154 NN «Darb. B.»; 46 «Dvyniai vagių»; 14 «Varpo»; 61 «Kaip geriausiai laidot numirėlių»; 36 «Kaip maskoliai persekioja Lietuvą»; 32 «Kas nuveiks»; 17 «Kas reikia žinot»; 4 «Su naujais metais»; 3 «Kas iš ko gyvera»; 9 «Maskolių naguose»; 64 «Užmušimas caro»; 96 «Ar Valančius ne buvo vyliugiu»; 1 «Varšavietė»; 1 «Maskolių valdžia»; 161 «Spauda leista». — Nariai tos buvusios laisvamanių kp. dabar beveik visi priguli prie socialistų. Knygius reikalavo tikrai, kad apie jų auką duotumėm organe atskaitą. Prijėmė knygas tam tikras mūsų (LSPA.) kuopos komitetas: P. Sinkovyčius ir J. Liubinskas.

Kp. sekretorius *M. Jokubauskas*.

Wilkes Barre, Pa. – Nesenei vietinis klebonas Šaulinskas, storai iškeikė socialistus, sakydamas, kad socialistai esą bedieviai, norį bažnyčias išgriaut, kunigus išnaikyt ir vyskupus iškart. Girdi: socialistai žino, iš ko dangus sutvertas, kaip stovi saulė ir žvaigždės, ir to mokina žmones; o tie, girdi, budami nemokėti, mislina kad teisybė, – kaip jima tie bedieviai įkalbinėt, tai ir išveda iš kelio. Ir daugiau visokių nie-

prato prie purvino savo gyvenimo smarvės, ir kad jų medinės širdies ne pakrutinsi jokiais, geresnės ateities paveikslais. Varlių viešpatystėje nereikalingi neramūs svajotojai, ir ot iš visur iš apskretusių plyšių su atbukusia piktybe seka paskui mus rando vorai ir ištisia kreivas letenas, idant pagaut mus į savo tinklus, už storų kalėjimo sienų.

Apjėmė mane liudnas našlaičio jausmas. Nenorėdamas jam pasiduot, aš sugniauziau kumsčius ir mislinau, kad vistiek, vistiek mėš nesitrauksime atgal! Gyvenimas... o jį brangina tikrai vabalai! Baimė... na, baimė lai lieka vergams! O mūsų širdis pavirs kada į geležinę, o rankos — į plienines...

Teip kėblinėjau aš patvoriui, prisiklausydamas bailiams naktiniams balsams, – balsams nakties, rudens, vėjo, medžių ir šalčio...

Ant galo, į tą liudną melodiją netikėtai įsibriove nauji

kų pripludo, kad čionai nėra tiek vietos viską tą atkartot.

Ką sakt apie tokį kunigą? Jeigu jis būtų mokintas, tai žinotų, kaip jis savo žodžiais šmeizia mokslą. Matyt, kad jam ne kunigaut vieta, bet da... pavarinėt laukuose tuos gyvulėlius, kurie neserga, o dėjuoja... Kaslink bedievystės, tai kunigėliui gali tikėt tik tokie pat tamsuoliai, kaip jis pats: socialistai nėra bedieviai, uė griauja bažnyčių, nē naikina kunigų. Tegul gi kas parodo, nors vieną bažnyčią socialistų išgriautą, ar kunigą nudėtą. Štai ką socialistai griauja ir naikina, tai žmonių prispaudimą ir tyronus. Ko teip kunigai dėjuoja ne savo liga sirgdami?

Pijus Milč.

Grand Rapids, Mich. — Kovo 3 d. čionai atsibuvo prakalbos, parengtos per LSPA. 51 kuopą. Atidarydamas prakalbas J. Bielckus trumpai paaiškino, kaip kapitalizmo sistema išnaudoja darbininkus ir darbininkes, kaip tie išnaudojami atgabena mums nedoras pasekmes; šėdien pabrikai yra ne tikrai vietomis čiuulptuvių mūsų spēkos, bet ir paleistuvystės platinimo; pabriku užveizdai ir kitokios kapitalizmo tarnų gaujos teip ir tyko suviliot moteris ir merginas, kurios menką algą gaudamos, tankiai bado spiriamos parsidavinėja ištvirkėliams. – Paskui kalbėjo C. Organizatorius, drg. A. Petratis. Aiškino, kas tai yra blogi metai ir jų priežastis. Kalba tęsėsi porą valandų. Žmonių buvo pusėtinai skaičius ir visi ramiai užsilaikė. Ant galo paaiškino, kad turime pastatę nuo «Socialist Party» į miesto maršalkos kandidatus, drg. J. Bielckį, už kurį visi privalome atiduot rinkimuose balsus. — Po prakalbų prisirašė prie LSPA. du nauji sąnariai.

J. Martinkaitis

Easton, Pa. – Kaip visur mainosi laikai į geresnį, teip ir čionai. Porą metų atgal čionykščiai lietuviai menkai dar žinojo, kas tai yra lietuvių balius arba kas tai yra prakalbos. Bijojosi iš tolo rengt kokį viešą susirinkimą. Pirmiausiai čia

garsai. Priešais stovinčio namuko triukšmingai atsidarė durys, per kurias išsiveržė koks tai sumišęs gaudimas balsų, pasigirdo kieno tai žingsnių šlepsėjimai per purvą ir kurtus pikti žodžiai:

— Tu man esi ne brolis, Judošiau!... Kad čionai tavo ir kojos daugiau nebutų!...

Klepterėjo varteliai. Žema žmogysta, laikydamosi patvorio, neaiškiai gludino nuo namuko tolyn. Širdis man smarkiai pradėjo plakt ir aš nusekiau paskui šešėlį. Užpakaly balsai greitai nutilo, rodos kad vėjas juos pagavęs kur nunešė, ir pasilikom nakties gludume tik mudu vieni — su mūsų mislimis, su mūsų neapykantomis ir su nežinoma ateitim priešaky...

(Užbaiga bus)

Vertė Vargomatis.

atsibuvo balius ir prakalbos 13 spalnio, 1906 m., parengta per LSPA. ir SLA. vietines kuopas. Daugelis buvo rengimui priešingi, tuli lakstė ir atkalbinėjo žmones, kad neitų, girdi: tai niekadėjų darbas, tai tikėjimą ardą. Vienok toks jų netikęs tikslas neišdegė, – žmonių buvo gana gerai susirinkę, visi buvo užganėdinti ir gėrėjosi tuom, kad, ve, ir čia lietuviai gali taip padaryt, kaip kituose miestuose daro. – Antrą vietą susirinkimą — balių ir teatrą, parengė vietinė LSPA. kuopa, 2-ro rajono naudai. Ir čia tuoj radosi priešų. Koks ten Gutauckas (pusbajoris) tyčia priskubino savo vestuves į tą dieną ir nusamdė muzikantus, kad «cicilikai» nebegalėtų gaut grajikų ir kad žmones nutraukt nuo teatro. Bet ir čia priešai grobą putė: gavom muzikantus kitus, žmonių irgi ne nutraukė. Teatru visi buvo užganėdinti (Prie progos ištariam Philadelphiajos draugams ačiu, kad savo kaštais atvažiauo ir atlošė teatrą «Kada-gi bus pietus?»).

Nors iš lėto, bet visgi einame darbininkai prie vienybės, sekdami didelio vargdienių mokytojaus Markso prišaukimą: «darbininkai visų šalių vienykitės; jūs nieko neturite pralaimėt, tik savo pančius!» Tiesa, kad dar daugelis mėgstam tik tai ypatingus vaidus kelt, bet juk reikia kada nors susiprast ir savo ypatingų reikalų nekišt į visuomeniškus. — Čionai buvo vienas LSPA. kuopoje, kurs susipykęs su kitu draugu, ardė visą darbą, skyrė kuopą į dvi pusi visokiais uzbėginėjimais ir ypatinga agitacija. Negalėdamas savo menamojo priešų įveikt, važinėjo po kitų miestų kuopas, rašinėjo C. Organizatoriui, kad duotų rodą, kaip apgalėt savo «priešą». Ne-gaudamas savo juokingiems plianams užtvirtinimo, pats pametė kuopą. — Mat iš kur randasi kitąsyk kenkimai mūsų darbui. Ir iš tikro kitąsyk priešai ne tiek blėdies padaro, kiek «draugai». Gerai sako ir priežodis: «gink dievė nuo draugų, o nuo priešų patįs apsiginsime»...

Sveikindamas visą partiją ir laukdamas sociališkos revoliucijos.

J. B. Jusaitis.

Worcester, Mass. – Patėmijau 8-ame N «Žvaigždės» korespondenciją tulo «kuopos sąnario», kurs daug neteisinių daiktų prirašė ant vietinių socialistų, o savę, «lietuvišką republikoną» iškėlė į kankitinių, persekiojamą per nedorėlius socialistus. Rašo, jog lošiant «republikonams» komediją «Amerika pirty», «ponams socialistams» nepatikę, taigi jie (socialistai) norėję užlenkt arba užkenkt, darę kliutis, vandens šaukšte norėję biednus republikonus išskandyt, ir t. t. Prieš tokias zaunas aš tiesiog protestuoju. Jų teatre, teisybė, žmonės švilpė. Bet tai švilpė ne socialistai, tik tai tie, kuriems nepatiko teatras. Męs neesam ponai, tik darbininkai, o niekados nekenkiam geriems darbams, kaip nekenkėm nė mūsų «republikonų» teatrui. Visas kliutis ir tuos valdenio šaukštus tur but išsavnavo p. «kuopos sąnaris» po įtekme kito kokio skystimo, kuriame matyt prieš rašymą korespondencijos buvo paskendęs... Jeigu dirbate, vyručiai, tai neklijuokit savo darbo melais; jis greit pasileidžia. Mums visiems ne melai reikalingi, tik tai stipra dvasiška vienybė Tik-

tai vienybėje ir sutikime pratrinsime greičiau akis ir pamatysime, kad nėra mūsų tarpe ponų, bet visi darbininkai vargdieniai, kapitalizmo prislėgti.

T. Rubikas.

Springfield, Ill. – Darbininkų padėjimas kaip visur teip ir čionai, vis kas sykis eina blogyn. Nors pereituose metuose ant iškasto tono anglies laimėjo darbininkai per streiką tris centus, bet kas iš to, kad sykiu procentai pasikėlė ir ant visokių daiktų, kas tik darbininkui reikia nusipirkt. Ar tai valgomieji produktai, arba drabužiai, viskas nesvietiškai brangu. Žmogus darbininkas, kad kiek ir daugiau uždirba, tai naudos vis tik neturi. Viskas tam pačiam kapitalistui atgal sugrįžta. Daugumas žmonių samprotauja, kas girdi toliau bus, argi ir čia tie patįs laikai užstos, kaip kad šėdien yra Rusijoje. Mato vargšai, kad kasdien ant jų galvų krinta vis didesni priespaudos smugiai. Bet kaip gaila, kad jie nesupranta kas tam visam kaltas. Nors mato ir jaučia, tik nesistengia suprasti, pažint šaltinį vargų. Čia vietiniai darbininkai, ypač anglai, labai tamsūs. Socialistų anglų kuopelė ledva gyvuoja. Kad kada ir iš kitų miestų atsilanko socialistų agitatoriai, tai čionykščiai jų tautos žmonės į susirinkimus neina. Miesto valdžia šiuomi tarpu demokratiška. Šie biednus žmones nemielaširdingai išnaudoja, ant visko užkrautos didelės takšos. Miestas skolose paskendęs, pilnas paleistuvinių namų. Dabar artinasi miesto viršininkų rinkimai. Demokratai vėlei stengiasi rinkimuose laimėt. Republikonai žada nepasiduot. Alaus šiuomi tarpu gerikai gauna įvalės nuo vienu ir kitų. Abi partiji stengiasi darbininkus su alaus pagelba nupirkt. Veža alų į stubas kas tik priima ir net pas kaip kurias anglių kastynes atveža vežimus bačkų alaus. Negana šito, dar pinigais apdovanoja sau prilankesnius agentus, kad tik į savo tinklą daugiau žuvyčių įtrauktų su jų judošiška pagalba.

Darbai anglių kastynėse šiuomi tarpu jau suvis sumenkėjo. Tulos kastynės neišdirba nei pusės laiko. Nors ir žiemą nepergeriausiai dirbo. Vienos randasi naujos kastynės, tai tose dirba pilną laiką. Bet jose yra įvesta nelemtas paprotis pirkt darbą už pinigus. Ten jau labai retas gali sau darbą gaut be pinigų. Seniau parduodavo už pigesnę prekę, bet jau dabar mulkiams prisieina net keli desėtkai dolerių mokėt. Pirkimas darbo šėip einasi. Supredentas tų kastynių turi sau tikrus agentus. Mulkis darbininkas, norėdamas gaut darbą, kreipiasi į žinomą agento užėigą, į salioną. Ten su agentu da tur pirmiausiai smagiai išsigert, kartais ir patį supredentą tenka toje vietoje pamatyt. Išsigėrus, agentui išspaudžia keli desėtkai dolerių. Tasai perduoda supredentui ir jau pabaigtas darbas. Pirkikas gali nešt savo įrankius į kasykles ir dirbt. Jeigu buna blogas darbas, tai dar turi duot daugiau pinigų. Potam pataiko jau geresnį. Unija suvis nesistengia panaikint tokių biaurių papročių. Matyt, jau ji įvalės nusinešiojusi. Netrukus pasibaigs ir jos gyvenimo dienos, vieton šitos netikusios unijos, užims nauja unija per visą svieta, — darbininkų unija — socializmas.

Vargdenčlis.

TARPTAUTIŠKAS ŽODYNĖLIS.

Akumulatorius (lot.) įrankis surinkimui elektrybės.

Akliamacija (l.) balsuojant priėjimas ko nors vienbalsiai.

Aklimatizuot (pran.) prijaukit ką nors prie vietinio oro.

Akomodacija (l.) pritaikimas.

Akompanijamentas (pr.) pritarimas giedant arba žaidžiant muzikališku įrankiu.

Akordas (p.) sątaika muzikės tonų; sąkalba mokėt už darbą nuo dienų, o ne nuo stukių.

Akredituot (l.) užtikėt kam kokį darbą.

Akrobatas (graik.) šokinėtojas ant virvių, komedijantas.

Akrostikas (g.) eilės, kurių pirmosios litaros, skaitant nuo viršaus į apačią, padaro kokį žodį.

Aksijoma (g.) pasakyta teisybė, kuriai nebereikia nė faktų nė davadų.

Delei «Da apie musų referendum'us».

KOVOS N 6 tilpo straipsnis «Da apie musų referendum'us», kuriame yra kritikuojiama dabartinė tvarka vedimo referendum. Tas straipsnis turi tą blogą pusę, kad jis patilpo ne kaip nuomonė nario partijos, kokiame atsitikime būtų suktas su atvirom rankom, bet patilpo ant vietos kur išsireiškia oficiališkai partijos taktika ir esti gvildenamas partijos programos ir tt., pabrėžiu, visos partijos, o ne vienos ypotos. Toks, kaip čia apkalbamas straipsnis galėjo patilpt vien tik su parašu po juom, nes ypata katro' yra redaktorius nėra visa partija ir nuo jo kaip ir nuo kiekvieno kito draugo nurodimai naminiuose dalykuose organizacijos turi but maloniai prijemami, bet tik kaip nurodimai. Čia kalbu vien tik apie straipsnį «Da apie musų referendum'us» neužgaudamas kitų straipsnių.

Apkalbamasis straipsnis vienok nežiurint ant jo didelių pretensijų yra parašytas visiškai be lemto apsipazinimo ne tik referendum vedime bet navet supratime elementariškos parlamentariškos tvarkos (Parliamentary Ruls of order). Neturėdamas daug laiko neatsakinėsiu ant kiekvieno kritikos punkto, bet abelnai nurodysiu klaidas kritiko, parodant kaip šėdien vedasi referendum ir dėlko teip vedasi.

Užvezdamas šėdieninę tvarką vedimo referendum rėmiausi ant šių pamatų:

Visą partiją persistačiau sau kaip susirinkimą, o vedėją referendum, kaip pirmsėdį, o organą («Kovą») kaip sekretorių. Ant susirinkimo dėlto kad ką nuspręs, tai turi pirma but paduotas įnešimas, katras turi but paremtas ir tada perduotas per pirmsėdį susirinkimui dėl apkalbėjimo; kada dalykas apkalbėtas ir jeigu nėra priedo (amendment), tai pirmsėdis paduoda ant balsavimo, ir, praneša susirinkimui rezultata ir tt. Jeigu yra įneštas (ir paremtas) priedas prie įnešimo, tada pirmsėdis paduoda pirma ant balsavimo priedą ir jeigu jis atmestas, tai perduoda patį įnešimą. (Žiur. skirsn. I § 3 Roberts Ruls of Order) Tokia pat logiška pusė dabartinės

sistemos vedimo referendum. Ir apsireiškia šiteip:

1) Kokia nors kuopa paduoda savo tokį ir tokį įnešimą.

2) Centro Org. paduoda tą įnešimą organan ir paveda kuopoms jį apsvarstyt, įnešt pataisimus arba priedus [bet ne atmest kaip straipsnije pasakyta, nes dėlto kad įnešimą atmest nebalsavus, tai reikia vėl referendum]. Duodasi tam laiko 30 dienų. Pataisimus ir tt. gali tik kuopos daryt (vienas draugas negali taisyt įnešimą visos kuopos).

3) Tie visi pataisymai ir viskas reikale referendum siunčiasi C. Organizatoriui; jis paskiaus perduoda organui (negali juk but daromos diskusijos ant susirinkimo be žinios pirmsėdžio, – vien tik su žinia sekretoriaus).

4) Po 30 dienų C. Organ. paveda kuopoms nubalsuot. Tam duodasi 20 dienų laiko. Nubalsavimai siunčiasi C. Org.

5) Po 20 dienų C. Org. apskelbia balsavimų pasekmes. Trumpai ir aiškiai.

Ant nurodimo, kad referendum ilgai vedasi, turiu patėmyt, kad tas tiesa; bet reikia atmint kad referendum ir nėra kad savo upus rodyt draugams. Toliau yra kalbama apie tai, kad «pataisymus, priedus ar atmetimus (?) gali daryt tiktai kuopos; pavieniai tiktai tənai, kur nėra kuopų». Tas iš dalies ne tiesa. Pataisymus ir priedus (amendments) negali paduot pavieniai ir tai nežiurint kur jie gyvena, bet nuomonę išreikšt gali kiekvienas draugas, be jokios kuopos paliudijimo; bet tik nuomonę, o užmanimą kad atmest be balsavimo, rods galėtų paduot kuopa, bet teip kaip tokiu budu išrodo kad nebutų galo, tai reiktų rokuot, kad įnešimai atmest užmanimą paduotą ant referendum negali but daleidžiami, bet sykį paduotas įnešimas turi pereit per balsus.

Užvezdamas tokią tvarką C. Organizatorius neįėmė pavyzdį nuo «Socialist Party», nes ten referendum yra vedami prie pagalbos kanceliarijos su užtektinai darbininkų kad dirbt 8 val. ant dienos, o C. Org. LSPA. veda refer. vakarais, išdirbęs 10 val. geležių liejinyčioj. Galiu sutikt, kad šėdieninė tvarka vedimo referendum nėra labai gera, bet čia kaltė ne C. Org., bet vien tik stoka laiko.

Nurodimai tame straipsnije kaip turėtų but vedami referendum priešingi demokratijai ir abelnai vartojamai Amerikoj parlamentariškai tvarkai.

Aš iš savo pusės, manau kad ateity referendum turėtų but vedami šiteip:

Maziausiai 5 kp. galėtų paduot užmanimą, Partijos Sekretoriui (katram būtų mokama alga); jisai perrašęs umai išsiuntinėtų tą užmanimą kiekvienai kuopai ir paskirtų laiką prisiųst pataisymus ir priedus (apkalbėjimai galėtų darytis per organą visiškai liuosai); po tam atsakančiai apdirbęs išsiuntinėtų kuopoms baliotus dėlei kiekvieno draugo, katrie pastatę kryžiuką už ar prieš, per sekretorių kuopos ir rajonų sekretorius, prisiųstų atgal sekretoriui partijos, katras viešai apskelbtų.

Centro Organizatorius laiko sau už garbę but tarnu partijos, bet klausys tik legališkai išreikšto daugumo ir oficiališkų nutarimų Centro Komiteto.

A. Petratis, Centro Organizatorius.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Brangus Rėdytojau:

Malonėkit patalpīt porą žodeliū, kurius noriu ištart savo draugams, «Kovos» agentams.

Malonūs Kareiviai: — Kaip «Kovo» tilpę vardai nurodo, tai mums Agentų Brigadoj yra jau 30 rekrutų. Vienok pasistengkim idant tas rožanėius «Kovo» tilpusiū vardu atneštų naudą mus brangiai «Tėvynei Kovai», — už kurios tiesas ir principus, mės paduodami savo vardus, prižadėjom kariaut, — atneštų naudą. Lai tie vardai nebuna dėl parodos, arba vien idant metų bėgy sugriebę kur vieną—antrą skaitytojį galėtume «procentus» atsiimt. Apart platinimo socialistiškų idėjų ir raštų, mūsų priderystė yra kuoplačiausiai skleist «Kovą». Lai išsipildo pranašavimas, arba lai bent nebuna už dyką verksmai «Žvaigždės»; lai ant žėdnos gatvės kampelio, kur mės gyvename, stovi «agentas» su «Kova» «brukdamas» lietuviui praeiviui už 5c numerį gražaus laikraščio. Aš Pittsburge porą savaičių partraukdavau «Kovos» po 20 egzempliorių, vienok pasirodė per mažai. Šę savaitę jau užsteliavau pas drg. Širvydą 30, vienok nesitikiu, jog ant ilgo galėsime su tiekuo užganėdīt publiką, nes žmonės ant «Kovos», kaip mūsų ant medaus, puola. Taigi, mieli draugai, jeigu nežinojot, ar neužtėmijot, jog visuomenė «Kovą» myli, nepraleiskit progos. Pajimkit vaiką 10—15 metų, kurs su noru pardavinės «Kovą», gaūdamas 2½c. nuo kiekvieno parduoto egzemplioriaus; ir lai eina subatos vakarais per salionus ir gyvenimus su skelbėja naujos idėjos ir darbininkų išganimo. Pamatys te, jog 20—30 egzempliorių bus greit per mažai, o tokiu budu mės netik kad pagelbėsime gaut «Kovai» didžiausį skaitlių skaitytojų, bet podraug ir savo laikraštį materijališkai sušelpsim.

Mus 30! Vienok dar yra daugelis lietuviškų kolonijū, kur nėra nė vieno, kada kaip kuriose yra jau po 2 ir 3. Ar jau neatsiranda liuosnorių pristot prie mus Brigados?

O mės, kurie esam, nesnauskim, ir savo darbu priverskim dr-gą Širvydą iki III LSPA. Susivažiavimui pasiskųst visuomenėi, jog jis dėl mūsų «neramumo», yra priverstas spauzdint 10.000 «Kovos» egzempliorių.

Viens iš Jus burio

F.J. Bagočius.

D r a u g a i !

Jau perėjo dvi savaities, kaip atvažiavau iš tėvynės Lietuvos į Amerika, — dvi savaities kaip vaikščioju po gatves Filipsbargo ir Eastono, jieškodamas sau uždarbio — bet lig šio laiko ne gaunu darbo; o jau paskutinį centą išleidžiau, ne turiu nei pažįstamų, nei genčių.

Susimylėdami, draugai, — duokit man nors kokį darbą, — parašykite man, aš reikalauju šiek tiek užsidirbt; mano šeimyna Lietuvoj badauja; sėdėjom ilgą laiką Rusijoje kalėjime

dėl politikos — (kas ten ne sėdėjo!)

Su pagarba

Jonas Breivis.

150 Fayette st. Phillipsburg, N.J.

Pribuvimas Partijai knygu.

Paskutiniu laiku tapo prisiūsta per P.Mikolainį iš New Yorko, kaipo užmokestis už apgarsinimą, šioki raštai:

15 egz. «Gramatika angliškos kalbos»	po	1.25
33 egz. «Naujas budas išmokyti rašyti»	po	10c

Viso už 22.05

Drargai, reikalaujanti šių raštų, tegul kreipiasi pas Centro Knygių.

30 Kovo, 1907.

A. Bernotas, Centro Knygius.

MŪSŲ ŽIGUNĖ.

Iėjo šie raštai: J. Narkūnas «Sugriuvimas» [Piešinėlis]. A. Valinčius «Ant barikadų» [giesmė, vertimas]. Giela «Studentas» [feljetonėlis]. Z. Jank. «Žmonijos teismas» (eilės). P. M. Kaitis «Dėlko aš esu socialistu». T. Mertinaitis. «Dėlei dr-go J. Lizdeikos laiško». A. Žagaras «Oberšnipas» [feljetonas]. — LSPA. Centro Komiteto pranešimas. — A. Petratis «Kaip mės turime vadintis į vietą Partija».

Korespondencijos: Chicago, (2), St. Louis, Riverton, So. Boston, Brockton, So. Bethlehem, Easton, Hazleton, Brighton, Baltimore.

Laiškai Redakcijon: P. Milčiūno, Pacevyčiaus.

Pasarga. Žinutės da vis tilpt susivėlina. Bet dabar jau baigiamė eit į lygumą. Nurodom mūsų draugams, žinučių rašėjams, kad reikalaujame mažiau—daugiau tokioje formoj rašyti žinutes, kaip šiamė numery iš Springfield ir Ambridge. Trumpai ir aiškiai perduoda tikrą stovį vietinių žmonių.

KRASOS DĒZUTĖ.

Drg. M. Urboni. Žinutė iš Yonkers'o jau tilpo 11 N «K.», ki to anksčiau parašyta. Tamista rašėte, kad drg. Grigaitis papildė veidmainystę prižadėdamas atvažiuoti pas jus, o nuvažiudamas į Serantoną. Nežinom, kaip ant to atsakyt. Netikim, kad čia būtų veidmainystė, greičiau sūbėgis kokių netikėtų aplinkybių, kurios bene išsiaiškīs jums perskaičius dr-go G. laišką (Žr. «K.» 12 N).

Drg. B. Grambai. Nurodimai teisingi. Už simpatijas redakcijai — ačiu. Tečiaus talpīt laiškėlio negalime: kaip kas pamislys, kad redakcija, minėtinau redaktorius, už savę agituoja. Tuomtarpu redaktorius apie savo skriaudas ir būseną nepaiso. Padėdam archyvan.

Eastono kuopai. Ant Tamistų atsišaukimo C.K-tas prirašęs yra nuomonę, kad Tamistų sumanymas eina ne greta mūsų II-rojo Susivažiavimo nutarimū, kur lioterijos — ir didelės ir mažos — tapė nepagirtos. Mės su CK. nuomone teipgi sutinkam. Todėl ir atsišaukimą padėdamė į archyvą.

APGARSINIMAI.

ADRESAI

Liet. Soc. Part. Am. Centro Komiteto:

Organizatorius A. Petratis,
 397 N. Front str. Grand Rapids, Mich
Sekretorius susin K. Rutkus,
 1418 So. 2-nd st., Philad. Pa.
Sekret turtų - P. Bukšnaitis,
 141 Washington st., New York, N.Y.
Išdininkas - T. Andziulaitienė,
 SE Cor. 12th & Ritner st's Philad, Pa.
Knygius - A. Bernotas,
 1418 So. 2-nd str., Philadelphia, Pa.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Allegheny, Pa. 3.80. St. Clair, Pa. 2.00. Philadelphija, Pa. 7.60. Cambridgeport, Mass. (nauja kuopa) 6.00.* Lawrence, Mass. (nauja kuopa) 1.80. **Prenumerata:** J. Gričianus ir A. Mačiulis, Phila., Pa.; F. Norkus, Brockton, Mass.; A. Gudžinskis, Schenectady, N.Y. — po 2.00. J. Tolivaiša, Bridgewater, Mass.; K. Balsler, Rochester, N.Y. — po 1.00. **Apgarsinimai:** 19.50. Pavieni «K.» NN: A. Mačiulis, Phila. Pa. 50c. Buvo 51.20. Buvo 299.07. Viso 350.27

Išleidimai:

Redakcijos reikalai: krasos ženklelių 3.25. Tekniška «K.» dalis: Statimas 18.00. Kliše 2.17. Išsiuntinėjimas 2.15. Popiera 20.40. Spauda 13.60, redakcijos pagalbininkai 9.00, expresas 1.50, važinėjimai 40c. Spaustuvės reikalai: kempinė 5c., malkos per visą žiemą įkūrimui 2.50, išvalymas ir prižiūrėjimas redakcijos ir spaustuvės per kovo mėn. 2.35, gazas 75c., klįjai 50c. Alga redakt. už kovą 50.00. Viso 126.62

Iplaukė 350.27
 Išėjo 126.62
 Lieka 223.65

„Kovos“ Fondas:

Per K. Senku, Waterbury, Conn. 25c.
 Buvo 328.79. Viso 329.04

Literatūros Fondas.

Per K. Senku, Waterbury, Conn. 1.15
 Buvo 19.07. Viso 20.22

LSPA. Centro Išdininkas

T. Andziulaitienė

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Brockton, Mass. nuo prakalbų. I. Kibartas 1.50; H. Monkėvyčė, F. Laucevyčė, A. Grūšas, K. Meškis, F. Viršilas, P. Aukštikalnis, F. Alusevyčė, F. Norkus, I. Petrauskis, A. Vaitkus, M. Gruzinskis, F. Budreckis, J. Šidlauskis, M. Jakavonis, M. Kasantinavyčius, V. Kubilskienė, T. Kubilskis, A. Kubilskutė, J. Žilinskis, K. Norvaiša, S. Janulis, V. Kaunas, V. Petkūnas — po 1.00; A. Janauskis, A. Kukanskis, J. Stankus, D. Tavoras, K. Jukeyvė, A. Stankus, J. Sapas, A. Gecevyčė, P. Jakavonis, J. Juodaitis, A. Puodžiūnas, D. Kašeta, V. Valenas, J. Kašeta, F. Juškaitis,

J. Kašeta, S. Buinauskis, A. Jeselūnas, J. Mineikis, P. Varkalis, P. Pivoriūnas, J. Lauška, A. Jakavonis, M. Petrauskienė, Ig. Petrauskis, V. Žmuidinavyčė, J. Grigas, V. Sampson, A. Brazas, J. Kadaša, P. Kupris, L. Ragaiša, V. Maciukas, J. Kvarėnė, A. Kastello, F. Buivida, V. Povcirackas — po 50c.; J. Jurgelūnas 30c.; J. Baltrėnas, A. Baltrėnas, V. Gecevyčė, F. Saulėnas, J. Ramančauskas, S. Aukštikalnis, F. Sireikis, I. Bublinskis, A. Jarmalavyčė, P. Turskis, P. Steckis, J. Čepirinskis, B. Meškis, S. Kraučius, T. Kubris, J. Stankevyčius, A. Laučka, J. Valanta, G. Mančiūnas, C. Kristin, A. Kenėkė, D. Giedraitis, J. Gribauskis, M. Petkunienė, V. Šarkus, P. Nažis, J. Damoseckas, A. Puidokas, J. Gaikulevyčius, F. Gerulis, J. Kamincikas, U. Puidokas, S. Cvirka — po 25c. Viso 67.14
 A. Budrevičius, W. Lynn, Mass. .25
 Buvo 369.32
 Viso 436.71

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškau savo pusbrolio Jokubo Didvalio, Suvalkų gub., Senapilės pav., gmino Senapilės (ar gal Kvietiškio?), Balcepių kaimo, 1904 m. gyvenimo Detroit, Mich. Jisai pats ar kas kitas, meldžiu duokite man kuo greičiausia žinią, ba yra labai svarbūs dalykai iš Lietuvos. P. Kailius 1515 Sheffield st, Allegheny, Pa

AGENTAI „KOVOS“.

M.A. IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st. Philadelphia Pa.
 E. FROOMES, 73 Grand str. Brooklyn, N.Y.
 J. GERDAUSKAS, 54 Lafayette ct. New Britain, Conn.
 F. NARVYDAS, 544 W. 49-th str. New York, N.Y.
 J. STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st. Allegheny, Pa.
 A. STANELIS, 74 West st. Newark, N.J.
 J. ULINSKAS, 284 Moyallen st. Wilkes Barre, Pa.
 J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave. Springfield, Ill.
 J. ŽEMAITIS, 824 Bank st. Waterbury, Conn.
 J. RAULINAITIS, 25 W. 2nd st. (room 21) So. Boston, Mass.
 K. LESEVYČIUS, 60 Wells st. Hartford, Conn.
 Ch. MAJAUSKAS, Box 413. Westville, Ill.
 B. KONDRATAVYČIUS, Box 659. Wilmerding, Pa.
 J. P. Petrikis, 1514 Ross ave. Scranton, Pa.
 J. Vaitkevyčė, 40 Walnut st. New Haven, Conn.
 J. Jasulevyčius, Bx 6. Minersville, Pa.
 P. Naudžius, Bx 342. East St Louis, Ill.
 A. Ramanauskas, 122 Essex st. Lawrence, Mass.
 M. G. Linskas, 989 Bank st. Waterbury, Conn.
 M. Rasimas, 1701 N. 10-th st. St Louis, Mo
 A. Levendauskas, Box 386. Naugatuck, Conn.
 A. D. Irzulaitis, 155 Metropolitan av. Brooklyn, N.Y.
 A. Baltrušaitis, Box 83. Shenandoah, Pa.
 T. Kubilsky, 66 Porter ave. Brockton, Mass.
 J. Keršis, Box 328. Wilmerding, Pa.
 J. Merkuševyčius, 524 W. Mahanoy st. Mahanoy City, Pa.
 J. Luiza, 22 So Greene st. Baltimore, Md.
 V. Kvedera, 9 W. Camden st. Baltimore, Md.
 A. Dumbris, Box 512. Melrose Park, Ill.

Kelaujantis agentas K. Rutkus.

A. Simonaitis, 107 Bond st. Elizabeth, N.J.

SUSIRINKIMAI.

Philadelphia, Pa. 1-mos LSPA. kp. mėnes. susirinkimas atsibūna 4-tame Etarninke kožno mėnesio, Lašvės Klūbo salėje, po nr. 943 So 2-nd st., 8 val. v. DISKUSIJŲ susirin. atsibūna kas nedėdienį, salėje po nr. 513 So 4-th st. 2 val. po pietų.
 Sekr. A. Bernotas, 1418 So 2-nd st.
 Chicago, Ill., 4-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibūna pirmas bus laikomas po visas dalis miesto su prakalbam. O antras, mėn. susirinkimas atsibūna paskutiniam nedėdienį kožno mėnesio 2 val. po pietų, po No. 869—38rd place.
 Organizatorius A. Zimontas, 3129 S. Halsted st.
 New Britain, Conn. 5-ta LSPA. kuopa laiko susirinkim

mus kas 1-mą ir 3-čią nedėdienį kožno mėnesio, svetainėje „Socialist Party Headquarters“, po nr. 288 Main str.
 Sekr. K. S. E. n. k. u. s., 201 Washington st.

Pittsburg, Pa. 6-ta kuopa laikys susirinkimą 7 d. Baland. (April) 3 v. po piet, F. J. Bagočiaus mokslainę, 2228 Forbes str. KOMITETAS.

Rochester, N.Y. 7-ta k. LSPA. susirinkimai laikosi paskutiniam nedėdienį kiekvieno mėnesio, po No. 328 Clifford str.

Sekr. K. VAIVODA, 43 Spring st. Brockport, N.Y.
 Wilkes Barre, Pa. 9-ta kuopa laikys susirinkimą 7 d. balandžio, antrą val. po pietų, po nr. 284 Moyallen st. KOMITETAS.

Newarko, N.J., 11-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas pirmą ir 3-čią subatą kožno mėnesio, po nr. 144 Adams str. 7.30 val. vakare.

Sekr. A. STANELIS, 74 West str.
 Springfield, Ohio, 12 k. LSPA. susirinkimai atsibūna kas pirmą nedėlią mėnesio, po No. 166 E. Main str.

Baltimore, Md. 14-ta kuopa laiko susirinkimus kožno mėnesio pirmą pėtnycią, 8 val. vakare, lietuviškoj salėj ant Barre str. Org. P. Grinūs, 210 S. Eutaw st.

Minersville, Pa. 15-ta LSPA. kuopa nutarė laikyti susirinkimus kiekvieną pirmą nedėdienį kožno mėnesio, 2-rą val. pietų, salėje J. Lietuvininko.

Prat. rašt. J. RAMANAUSKAS BOX 181.
 Brockton, Mass. 17-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus 1-ame utarninke kožno mėnesio, 7 val. vakare, salėje L. J. K. I. Arthur st.

Fin. Sekr. V. J. PETKŪNAS, 303 N. Main st.
 Brooklyn, N.Y. 19-ta kuopa laikys mėnesinius susirinkimus nedėlioms po pirmam. Prasidės nuo 2 val. po pietų. Teipgi bus laikomi susirinkimai kožną pamedilį nuo 7.30 vakare s etainėje 78 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
 Sekr. M. Jokubauskas

Chicago, Ill. 22-tos kuopos susirinkimai laikysis naujoj vietoj: M. Miellazio salėje, 48 W. 25-th st. Susirinkimai su diskusijoms bus laikomi dusyk mėnesy: po 1-am pirmą nedėdienį ir po 15-tam. 2 val.

Sekr. S. SZIMAS, 13 W. 24-th str.
 Spring Valley, Ill. 23-čia k. laiko susirinkimus kožną antrą ir paskutinę Nedėlią mėnesio, 4-tą val. po pietų. 1-as susirinkimas bus Partijos reikaluose; 2-as diskusijų. Laikysis M. Maželikos salėje, ant Dakota str. Sek. J. BANULIS.

Plymouth, Pa. 24-ta kp. LSPA. laiko susirinkimus 1-mą ir 3-čią serėdą kiekvieno mėn., nuo 8 iki 10 val. vakoro, po No. 1 Church st. [kertė Centre ave. ir Church str.] 1-as susirinkimas būna dėl partijos ir kuopos reikalų, antras — laivinimosi arba apšvietos. KOMITETAS.

Naugatuck ir Union City's, Conn. 25 LSPA. kuopa laiko savo susirinkimus 1-mą subatą po pirmam kožno mėnesio, 7.30 vakare, po nr. 15 Diamond st., Union City, Conn. KOMITETAS.

New Haven, Conn. 27-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas serodos vakarą, pradėjus nuo 8 val. L. U. Klūbe, 521 Grand Ave. KOMITETAS.

Senandorio 28-ta k. LSPA. laiko susirinkimus kas dvi savaiti, ant kampo North-West Main ir Lloyd uličių, ruimas 5. KOMITETAS.

Springfield, Ill. 29-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį kožno mėnesio, 7 val. vakarė, Paddy William salėje, po nr. 122½ N. 6-th str.

Sekr. J. KLEBAUSKAS, 7 MH Row
 So, Bethlehem 31 kuopa laiko Susirinkimus, kas 1-mą subatą kožno mėnesio 7 val. vakare pas drg. F. Masulevičia, 710 5-th st. KOMITETAS.

Waterbury, Conn. 34-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibūna sekančiai: mėnes. susirinkimas partijos ir kuopos reikaluose 3-čiame ir diskusijų 1-mame nedėdieniuose kožno mėnesio, 7½ v. vakare, po nr. 989 Bank str. KOMITETAS.

Los Angeles, Cal. 39 kp. laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį po 1-mam, po No. 114 S. Spri Str.
 A. Žiugžda.

Worcester, Mass. 40-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibūna du kart per mėnesį: kas 2-rą ir paskutinę subatą mėnesio, nuo 7.30 vakare, Socialist Headquarters klūbe 16 Mechanic st.

Fin. Sekr. V. Narijauskas, 2 Suffolk st.
 Bridgeport, Conn. 41-ma LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas 1-mą mėnesio nedėdienį, po No. 426 Main str. Org. J. G. SAGVYČIUS.

Easton, Pa. 42-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 2-rą nedėdienį kožno mėnesio, po No. 660 Pine str.

KOMITETAS

St. Louis, Mo. 41-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėdienį kožno mėnesio, 2 val. po pietų, Harugari salėje, kampas 10-tos ir Carr gatvių

Sekret. J. K. VASILIAUCKAS, 1701 N. 10-th st.

Passaic, N.J. 45-ta LSPA. k. laikys susirinkimus kas 1-tą nedėdienį kiekvieno mėnesio, svetainėje p. J. Apallianskio, 162 First st. 5 v. vakare.

Sekt. P. Norkus, 125 3-rd St.

Mahanoy City, Pa. 46-tos LSPA. kp. susirinkimai atsisbus sekančiais: mėnesinis susir. partijos ir kuopos reikaluose laikysis paskutiniamė ir diskusijų antrame nedėdieniuse kožno mėn. po No 304 W. Centre str.

Sekt. J. MICKUNAS, 1233 E. Pine str.

Panna, Ill. 48-ta kuopa laikys savo susirinkimus dusek mėnesy — po kožnos 10-tos ir 25-tos seredoms.

Rašt. prat. ir turtų, J. P. Uodžifinas.

Hartford, Ct. 49-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsisbva 3-čiam nedėdieniuse kožno mėnesio po N 21 Arch Str.

S. STANKYVICIUS, Organizatorius 60 Wells St.

Mc Kees Rocks, Pa. 50-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą šventadienį kiekvieno mėnesio, 3¼ po pietų, pas kuopos sekretorių K. Česuną, 217 Bill Ave., Mc Kees Rocks, Pa.

Grand Rapids, Mich. 51-ma kuopa laiko susirinkimus kas pirmą ir trečią nedėdienį kožno mėnesio 2½ val. po pietų, po nr. 38 W. Leonard St. Wilmont salėje.

Org. J. M artinkaitis, 141 Crosby Str.

New York, N.Y. 52-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas antrą ir ketvirtą nedėdienį kožno mėn., antrą val. po pietų, po nr. 131 E. 7-th st., Thomkyn's Square; tarpe Ave A. ir Ave B.

Kuopos Sekt. J. Baranuskas, 532 W 45th st.

St. Clair, Pa. 53-čia LSPA. kuopa laikys susirinkimus kožną ketvergą po 1-mai dieni mėnesio, 7 val. vak., pas drg. Diedulaitį. Mielai visus draugus užkviečiam ir prašom atsisvest naujų.

Sekt. A. Ž u k a u c k a s.

Courtney, Pa. 54-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas mėnuo, pripulančiame po 15-tos mėnesio dienos nedėdieny, nuo 3 val. po pietų.

Organ. D. Lekavyčius, Bx 7

Allegheny, Pa. 55-tos LSPA. kuopos atsisbus susirinkimai kas antrą ir kas ketvirtą nedėdienį mėnesio, 3 val. po pietų, namuose išdininko, J. Stasevyčiaus, po n. 1112 Magnolia.

Youngstown, Ohio 56-ta kuopa laikys susirinkimus du kart mėnesy: po 1-mai ir po 15-tai nedėdieniuos, 2 val. po pietų, po N 262-266 E. Federal str. room 19.

Organ. J. J. SMALIS, 270-274 E. Federal str.

Wilmerding, Pa. 57-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus antrą ir paskutinį nedėdienį mėnesio, L. N. Klhube.

Elizabeth, N.J. 58-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas antrą seredą kožno mėn., po N 111 Pine st. J. Baturous salėje. Sekretorius K. AKIALIS, 105 Bond st.

Jersey City, N.J. 59-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas trečią nedėdienį kožno mėnesio, 3-čią val. po pietų pas drg. Granskį, po nr. 200 Warren st.

KOMITETAS.

So. Boston, Mass. 60-ta LSPA. kuopa laiko susirinkimus kas pirmą ir 3-čią nedėdienį kožno mėnesio po nr. 28 Broadway st.

W. Lynn, Mass. LSPA. kuopa laikys susirinkimus paskutiniamė ketverge kožno mėn., Lietuvių Ukėsų Klubo svetainėje 785 Western Ave.

Prat. sekt. A. Avenuskas, 39 Blossom str.

Sekt. K. Šidluskas.

Riverton, Ill. 62 kp. laiko susirinkimus kas antrą nedėdienį po 1-mam kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare, Rudolph Tillman svetainėje.

Sekt. A. Baravykas, Bx 96.

Wilmington, Del. Mus. Kuopos LSPA. susirinkimai atsisbna du kart per mėnesį: partijos ir kuopos reikaluose kas 2-ram seredoms vakare ir mėnesiniai kas paskutinį subatos vakarą 7:30 val. kiekvienam mėnesy, N. E. Cor. Front & Walnut Sts.

KOMITETAS.

Parsisiųzdinkit

„Skarda“

vienintėlį nedėlinį lietuvių darbininkų, bežemių ir mažžemių laikraštį!

Tai yra tikriausias rankpelių reikalų apgynejas ir didžiausias dabartinis mūsų valdžios ir ponų priešas. Kauno gubernijos lietuviai atstovai išsirinko jį savo laikraščiu ir talpis jame visokias žinias apie savo ir Dūmos darbus.

Kaina užsieniuse: metams 4 rub., pusmėn. čiu 2 rub.; trims trims mėnesiams 1 rub.

Adresas: VILNIUS, *Tilto gatvė 23.*

«SKARDO» redakcija.

N e b u s i p l i k a s .

Naujasis išradimo gyduolės sulaukimui slinkimo plaukų; sulauko 5 dienas, jeigu naudosi mano gyduolės, kurios išvalo kraują; geriausia gyduolė ant svieto, kuri prašalina daugelį ligų; vardus ligų ne minėsiu. Jeigu nori gauti aprašimą apie ligas, prisiųsk marškų už 10c., o gausi puikų aprašimą. Apie visokias moterų ligas, nuo baltų spermatorių, t.y. nereguliariskų, mėnesinių, ne vaisingumas, ir tt. Neseni apsiavedusiems davinėju puikias rodas tik už 5.00. Užlaikau gerus vaistus nuo blaikių, karučių, pelių ir žiurkių po 50c. Turiu iš Prūsų trajaną 35c. Nuo dantu skaudėjimo 50c. Atsakimui idėk už 2c. maršk.

Prof. W. Matulonis,84½ *Morris St. Jersey City, N.J.* (13-20)**Lietuviškos Literatūros Agentūra.**

Visos knygos Lietuviškoj kalboj esančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogų, idėdams už 2c. maršk. Knygnams sutaisau knygas, apdarau ir suregystrovoju. Kreipkitės visad pas savo draugą mokslaiėvį.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagorius.**Box 1399 Pittsburg, Pa.****Allegheny degtinės sąkrova.****Mrs. Anie Colden.**

1409 Rebecca Street, Allegheny, Pa.

Agulniai parduoda puiku vyną, šnapys ir alu. Pirkejai pasirodykit „Kovos“ numerį su apgarsinimu, — gaus pigiau. [12-15]

Ar jūs turit savo fotografiją?

Jeigu ne, tai apsigaukite, nes Allegheny'es Atkinsons broliai, fotografistai, ką gyvena ant kampo *Beaver Ave. ir Locust str.*, nuima gražiau, negu Europoje.

Pasirodyk „Kovos“ numerį. (12-15)

Louis Steitz

Didžiausia gėrimų sąkrova.

110 PENNSYLVANIA AVE. ALLEGHENY, PA.

Nori grynus degtines, alus ar vyno, eik čia; jis duos gerai, nebrangiai ir vertai jūsų pinigų, jeigu pasirodysi „Kovos“ numerį su apgarsinimu. [19]

James Tracy

Smagus gėrimai: vynas ir degtinė, agulniai pardavinėjama. Alus, giros, porteriai — dėžutėse ir bačkelėse. Umai pristato.

1903 Beaver ave. Allegheny, Pa.**Aptiekorius Jos. R. Hite.**

Kampas PENN'A Ave. & FULTON St., Allegheny, Pa.

Naujusio fasono aptieka, viskuom pilnai aprūpinta; galima gauti iki 15 tukstančių įvairiausiu dalyku. Yra tai tokia vieta, kur jums pasidabos ir kur pirke džiangsites. Čion yra tokiu daiktu, kuriu žmonės įješko po kitas sąkrovas ir neguana. Lietuviai pirkdami tegal pasirodo „Kovos“ numerį — gaus gerian ir pigiau. [19]

Tėmykit pirkdami kurpes!

Vienintelė katalikiška kurpių krautuvė ant kampo *Beaver ir Franklin str., Allegheny, Pa.* Numeris vadinas 1529. Savininkas visiem žinomas Mr. Mohr. Jeigu nusibodo mokėt pinigūs už ištyžsius klumpius, pirke čionai stangrios ir našios skūros autuvus. [12-19]

Aptieka H. J. Wiethorn

Sumanus sutaisytojas gyduoliu, ant kampo

Beaver ir Washington Ave.

ALLEGHENY, Pa. (12-37)

ATYDA: Lietuviai turi parodyt „Kovą“.

Lietuviu Gydytojas**A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.****3202 So. Halsted st., kampas 32-ros gatves, Chicago, Ill.**

Lietuviai, nesiduokit save apgaudinėt visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik pinigūs sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negaunate. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičūną, jis duos tau teisingą rodą *DYKAI* ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ligai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas nesuvaldo džiojo nei vieno ligonio ir is pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apėtima išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

Už suželstus visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka mane. Suželstus prie darbo, karų, geležinkelų ir t.t., suteikia greitą pagalbą ir rodą.

Gydo visokias ligas: vyriskas, motėriskas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.**GRAMATIKA angliszkos kalbos.**

Su ištarimu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, k.t. b e a s t [byst] žvėris; e i g h t [eit] aštuoni; e y e [ai] akis ir t.t. 174 pusl. Su prisuntimu ..... \$ 1.25

Vaiku Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokiniojo.

222 abrozėliai parodo žodžius rašto. Rašto žodžių yra 285. Puslapio 61.

Su prisuntimu 15c

Naujas Budas išsinokinimo gražiai lietuviškai rašyt. be pagalbos mokytojaus. 21 ps. 10c. Pinigūs siųst per „Money Order“ po adresu:

P. Mikolainis, Box 62 New York.

„Kova“

Išleina kas pėtynėia. Prenumeratà į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmeėiui \$ 1.00

Apgarsinimų prekė:
sykį colis 50c.; colis per mėnesį, 1.00; colis per metus, 10.00.
Sluėiant raštus, pinigų ir visokiuose redakcijos reikaluose susirasant, reikia adrisnoti.

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00
Six months „ „ „ „ 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

**Ant Akmenu
Railroad Laikrodėlis**

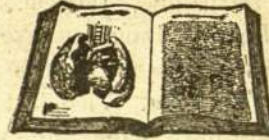
Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriskas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškviėtuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geleėinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m.

Šį laikrodėlį pasiėsimė C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavėlijimu išėgzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresui \$ 5.75 ir atveėimo kaštus ir pasiėmk laikrodėlį; jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atėmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėėi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lenėidėgėlį su kompasu dyka.

**EXCELSIOR WATCH CO.,
1036 Milwaukee ave. Chicago.**

EXTRA!

nauja didele
daktariška

EXTRA!

lietuvyškà
KNYGA

VADOVAS IN SVEIKATA.

Treėiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstanėiu egzemplioru. Paraėyta Profesoriaus **Dr. E. C. Collins M. D.** treėias atspaudinimas, su daug nauju pridejimu ir pnuatesniu paaiėkinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu, — pripildita per: **DIREKTORIŲ Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.**

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug kolerasvotu paveikslu, restatant visas paslaptis subudavojimà žmogaus kūno ir organu vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuosę nuo minutu prasidėjimo iki uėzinimo, vienuolika permannose ir augimà viduriuose. Toj knygoj yra daug slapybiu atidengimo labai akvyv žiniu, apie lytiskà susinesimà; apie kà dar iki šiol nieks taip aiėkiai ir atvrai, neatidengę ir nepaiėškino Lietuvyėkai.

Tà Didejį Naujojį knygà „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kastoja 45 cen. bet kuris atsias 10 cen. stàmpoms už prisiuntimo kaštus ir savo adresà, tai ji, bus pristuta koėnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tã knygà. Kas jà perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai moksliskai apsiėsvies. Tie kà jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Daktaru iė vaistu negali but išgyditi, — tai **Dr. E. C. Collins Medical Institute**, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant koėnos ligos ir geriansi išrasti vaistai Instituta Laboratorijoj, : su kuriais nieks negali susilyginti ir apraėant ligà per gromatą arba atėjus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba raėant tik Lietuvyėkai geriause išreikėt savo jausmus ir nesveikuma. — Vaistus išsiunėia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasalties. Raėant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,
140 W. 34th St., (netoli Broadway) New York, N. Y.
Ofiso Adinos: nuo 10 iė ryto iki 5 po piet, Sventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverge ir Petnyėioj nuo 7 iki 8 adina.

Atkreipiu atydà savo draugų ir vientauėių lietuvių, kad mēs apturėjome dabar didžiausj pasirinkimà

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.
DIDZIAUSIA SAKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE
NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viskà tã parduodam labai prieinamoj prekej.

Prosinam vienus metus **UŽ DYKA!**

L.Freedman & Son.

VIENA PREKE
Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

Kampas South ir 4-tos.

P. Y. OBIECUNAS.

12 & CARSON ST.

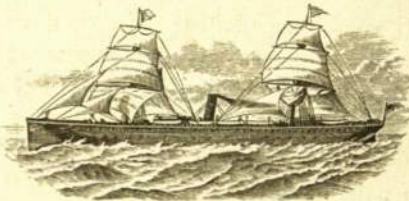
S.S. PITTSBURG, PA.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA
su kapitulu \$ 75.000.000

Suorganizuota ir čarteriuta
kaipo

All Nations Deposit
Bank.

(Visų Tautų Banka)

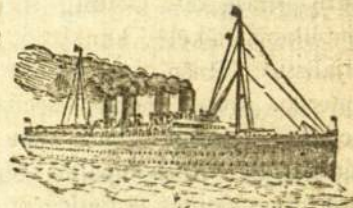

Mūsų banka yra viena iš tvėrciansių Sv. Valstijosė, čarteriuta, esanti po kontrole Valetijos rando ir per tai pilnai užtikrinanti. Prima pinigų užsiėdėjimui ir moka ke tvėrtà procentà. Parduoda laivakortes ant geriausių linij ir slunėia pinigus į visas dalis svieto. Padaro daviernastis atlikimui visokių reikalų su valdžia Rusijos. Išmaino visokius pinigus ant merikoniskų arba kitokių. Daro apsergėjimus nuo uėnies ant visų daiktų ir t.t. Pinigus dēl suėdėjimo gali prisiėst pacto Money Order'iu arba Expresso Co., o tuojuos bus sėipstos bankavos knygtuė.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Iėmaino pinigų ir išsiunėia po gvarancijà į visas šalis svieto. Atlieka tã greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geleėinkelių tikietų.

Parduodame geleėinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.